

FERENCZ JÓZSEF KESERÜVIZ

„Kis adagban hatásos,
nem kellemetlen ízű“
„Kórodámon a legked-
veltebb hashajtó víz“
„Hatásosabb mint a
többi budai vizek“

Dr. Korányi tanár. Dr. Kézmárczky tr. Dr. Gebhardt tanár.

Kéretik a forrás használásakor mindig az egyedül helyes elnevezést FERENCZ JÓZSEF-
keserüviz használni. Kapható a gyógyszerárakban és fűszerkereskedésekben.

5770 A széküldési igazgatóság Budapestén, väci utca 18. szám.

A FRANKLIN-TÁRSULAT kiadásában Budapestén
megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

A KISFALUDY-TÁRSASÁG

ÉVLA P J A I

UJ FOLYAM.

TIZENHETEDIK KÖTET

1881-1882

Ara kemény kötésben három forint.

A „Franklin-Társulat“ kiadásában Budapestén megjelent és minden
könyvtárban kapható:

Jókai Mór munkái 101-112 füzet.

Népszerű kiadás.

DECAMERON

SZÁZ NOVELLA.

Ara egy kötetnek (kettős füzet) 80 kr. a 6 kötetnek (12 füzet) 4 frt 80 kr.

TARTALOM:

101-102 füzet: Szászorszék. — A láthatlan seb. —
Cseréljünk völegényt. — Beczkó felesége. — A székely
adott száva. — Egy női szó. — Biró uram itéleti. — A flu-
doni harc. — Bebe. — Két légyott. — A kassai bíró. —
Büles Hamlet. — Faustina. — Kátóna dolog. — A hold. —
Sylvester éjszakák. — Veleke. — Kinek a halottja? —
Szörnyű menesz. — A régiségbuvár. — A csillagoszoba. —
Egy harminchárom éves házasság. — A megölt országok.
103-104 füzet: Valdivia. — A mennyi parittyakövek.
— Jordáni faja. — En kebetten volna az. — Tégi fű sze-
rető. — Karácsonyi dolgozó. — Egy komodor naplója. —
Még egy esőket. — A peregrinus. — Az áruló gyűrű.
— Mátyás király faja. — Achaemenidion. — Arria. — Melyi-
ket a kilencz közül. — Abu József. — Benzeride szerelme
— Egy hóhér.
105-106 füzet: Debreczeni krónikák. — A halál után.
— A kénytelen mulatság. — A bizében. — Három a tánc.
— Xelenhoa és Toipingvang. — Lám megmondtam. — A
koldusgyermek. — Az groff Sewtethe Peter keet hitwesse.
— A menyegző utáni nap. — Bolívar. — Husz év mulva.
— A caldaria. — A két Markov. — A fejedelmek buzogánya.
— Arany hajam.
107-108 füzet: Istenhegyi székely leány. — Violanta.
— Két jó barát. — Reparált lelkek. — A lipásztor. —
Huszi betegítógatók. — Ne légy Othello. — Hogy nyerek
a néket. — Tíz millió dollár. — Az én galambom nem
vált porrá. — Mit beszél a róllak a világn. — A játékos.
— Szent búbanat. — Gyémánt- király. — Vén sas. — Gyűjtő-
gató. — Három közül a legszebbik.
109-110 füzet: Mi van a föld alatt? — A struccza-
madár. — Szabad a rablás. — Indus országgyűlés. — Zöld
mulatság. — Egret vivő szerelem. — Történetek egy ócska
kastélyban. — Négy óra egy volcán fenekén. — Az utolsó
csatár. — Fecske Bandi. — A jó ember. — A ki nem talál
háza.
111-112 füzet: Mit tudnak a nők? — Fulkó lovag. —
Egy tekintet. — Tündérpalota. — A lunatikus. — Első az
etiquette. — A halál-fős arz. — A három gyűrű. — I love
you. — Kell-e informatio? — Az ellenség levele. — Igéret
— adósság. — Jól el kell tenni a pénzt. — A végzetes hely.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestén megjelent:

MAGYAR KERTÉSZKÖNYV.

A belterjes (intenzív) kertgazdászati foglalatja,

UTM TATÓ KALAUZ

a konyhakertészet, gyümölcsészet, magtermelés, magnemesítés,
honosítás és virágos kert használatára.

A kertészet minden rendű ügybarátainak, legki-
vált pedig kisebb földbirtokokok használatára.

FARKAS MIHALY.

(Számos a szöveg közzé nyomott metszetekkel.)

Ara füze 2 frt o. é.

Szerző e művében éveken át gyűjtött tapasztalatainak, tekintettel haszn. társadalmi ügy
mint éghajlati viszonyaira, legkivált a kisebb földbirtokok célszerű jól fölfogott anyagi érde-
keit tartotta szem előtt, s mint ilyen a honi kertészek közzé is figyelmét méltán kéri.

A szép
BAJUSZ
az ifjú legfőbb
druje. A bajuszt
nem talál a
lényoknál
szerelemre. Ba-
jusz nélkül nin-
csen esők. A
kinek még nincs
bajusz, az csak azonnal rendel-
jen egy szelencé-
t.

Musfacher balzsamot
Paul Bosse, Frankfurt/Main,
Schillerstrasse 12. Ekművel fogja
az eredményt. Doboz az egész
ausztria birodalomba bérmentes
megküldés mellett 1 Fl. 80 Kr. a
pénz beküldése vagy utánvétele
mellett. A meg küldés vám mentes.

UJ TALÁLMA NY!
KADSURA-ILLATSZEREK
Szappan KADSURA
Kivonat KADSURA
Pipere-víz KADSURA
Haj-olaj KADSURA
Brillantine KADSURA

VIOLET.
A Royal Thiridae és Seloutine-
szappan fűtálalója. 922
225. RUE ST. DENIS, PARIS.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestén megjelent:

Hölgyek titkára,
vagyis legújabb levelező-
könyv nők számára.

Harmadik bővített kiadás.

Ara köve 1 frt 50 kr.

Legújabb
MAGYAR-NÉMET
LEVELEZŐ
üzleti tanácsadó,
vagyis gyűjteménye a polgári
életben előforduló
mindenféle levelezéseknek
és iratoknak.

Szerkesztő
KARÁDY IGNÁCZ
Kilenczedik kiadás.

Ara füze 80 krajczár

FARKAS ELEK.
LEGÚJABB SZERKEZETŰ
MAGYAR
LEVELEZŐ
és
HAZI ÜGYVÉD.
XI javított kiadás.
Ara füze 80 krajczár.

Singerstr. 15. PSERHOFER J.-féle gyógyszertár Bécsben.

Vértisztító labdacok, ecsetelt egyetemes piluláknak nevezetve, teljes joggal megérdemlik
e labdacok már ezerszeresen nem bizonyították volna, csodás hatásukat. A legmacosabb esetekben, mikor számos
más orvosok használatánál lett alkalmazva, a pilulák által esztalanszor és pedig rövid használat után, teljes gyógy-
lás állt be. 1 doboz 15 labdacossal 21 kr., 1 tekeres 6 dobozzal 1 frt 5 kr., bérmentesen átlen utánvéttel 1 frt
30 kr. (Keressebb 1 tekeresnél nem szállítatik.) Számtalan levél írászat, melyekben a labdacok fogadását
a legkiválóbb és súlyos betegségek fölöttébb följegyzésükről készítenet mondanak. Mindenki, a ki csak
egyszer tett velük kísérletet, továbbbájnálja a labdacokat.

A sok köszönő iratból közülük néhányat:

Waldhofen az Ybbs mell. 1880. november 21.
Nyilvános köszönet!
Tisztelt úr! 1862 óta szenvedtem aranyeres háta-
lomban és húgyvezetékben; orvosoltattam is magamat, de
minden siker nélkül, bajom mind rosszabbá vált, úgy hogy
idő múltával heves hasfájást is éreztem, is belső össze-
sugorodás kétségében; teljes égvárlásnak állott
be, s melyet csak a legelsőidőbb ételt vagy egy korty
vizet nyeltem is le, alig bírtam a puffadás, nehézhállás
és fulladás miatt egyenesen állni, minem végre az ön
csaknem csodálatos hátsón vértisztító labdacok haszná-
latához folyamodtam, melyek nem tévesztették el háta-
lomban, hanem csaknem gyógyíthatlan bajomból töké-
letesen megszabadított. — Minek következtében én a te-
kintetes urak vértisztító labdacokát a más erőtelj gyógy-
szereket nem győztem hátsón a elismeréssel eleget-
tépén kifejezni. — Kiváló mély tisztelettel.
Oellinger János.

Tisztelt úr! Szerecsés voltam, véletlenül az ön
vértisztító labdacokhoz jutottam, melyek máram csodák-
műveltek. Ezek óta szenvedtem fofájás- és szédülésben;
egy barátom 10 dbot adott az ön kitént labdacokból, s
10 labdac oly teljesen helyre állított hogy csodálatos.
Köszönettel kérek nyabban 1 tekeresét.
Piszka, 1881. márcz. 13.
Parr András.

Rákyó, 1879. nov. 22.
Tisztelt úr! Az 1836-ik évtől kezdve egy két évtől
váltás után folyton beteg, s egészen oda voltam, heves
derék- és oldalfájások, undor és émelygés, bágyadság,
forróság, álmatlan éjszakák voltak életem napi gyötrel-
m. Ezen 33 évi időközben 84 orvost, köztük két profes-
sort Bécsből hívtam meg tanácsadás végett, de mind
hasztalan, bajom napról-napra súlyosabb lett. Még csak
ezen év október 23. olvastam az ön csodalabdacoknak
hirdetését, meghoztam, miután sokak utasítás szerint
4 labdac szeltem, 70 éves létem dacára írásból értesítve és
tökéletesen egészséges vagyok, úgy hogy most immó egé-
szemmel köszönök.

Amerikai köszvény-kenőcs, gyorsan
szárad, kétségtelenül legjobb szer minden kösz-
vényes és csúszó baj, nevezetesen hátgerinczaj,
tagzsugorítás, gúrcs, ideges fogfájás, fejfájás, föl-
szagadás, stb. stb. ellen. 1 frt 20 kr.

Anatherin szá-j-víz, cs. k. szab. valódi,
általánosan ismert legjobb fogfegtartó szer,
1 üvege 1 frt 40 krajczár.

Szem-essentia, dr. Romershausen-től,
a legújabb erőltetésre és
fenntartására; eredeti üvegekben 2.50 és 1 frt
50 kr.

Chinai toilette-szappan, a legkiváló-
sá, sebb a szappangyártás terén. Használatá után a bőr bárszony
sima lesz és igen kellemes szagot tart meg. Igen
sokáig tart és ki nem szárad. Egy darab 70 kr.

Faker-por, általánosan ismert jeles házszer
a hurut, rekedtség, fojtókóh, stb.
ellen. 1 doboz 35 kr.

Fagy-balzsam Pscherhofer J.-től, évek óta
legbiztosabb szernek van el-
ismerve, mindennemű fagybajok és idült sebek
stb. ellen. 1 doboz 40 kr.

Élet-essencia (prácsi csappék), jeles
házi szer megromlott gyom-
mor, rossz emésztés n indennebbi altesti bajok ellen,
Eg üvege 20 fr.

Valamennyi franciaia különlegesség raktáron tartatik, vagy kívánatra pontosan
és legelőszobban beszeresztetik.

A legtöbb elősorolt specialitást kapható Budapestén,
Singerstr. 15. sz. alatt is.

Postai küldemények 5 frt alul megrendelésenkül csakis az összeg előleges beklü-
dése mellett, nagyobb összegeknél utánvétellel is eszközölhetnek.

VASÁRNAPI UJSÁG

5-ik szám 1883. BUDAPEST, FEBRUÁR 4. XXX. évfolyam.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK egyétt: félévre 6 •
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 8 frt
félévre 4 •
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre 6 frt
félévre 3 •
Külföldi előfizetőknek a postai-
lag meghatározott viteldi is eszolandó.

DORÉ GUSZTÁV.

(1832-1883.)

Még nincs hat éve, * hogy harmincz évet
igértünk a világhírű művészeknek, a ki ma már a
sír lakója. Teljes hittel tehetjük, mert akkor
még csak negyvenöt éves volt, testi ereje virá-
gában, teremtő szelleme egész frissességében. Ah,
de nincs magaslat, melynek meredekje ne lenne;
s a művész háromszorosan él és gyorsabban
elég, mint a túlságosan kiesztett gázláng. Mű-
vészek élete olyan, — írja róla egy francia
nekrológ — mint a virágház hő legében dú-
sabban tenyésző virágé, mely a túlságos méré-
tékben magába vett melegt túlságos s épen
azért életéretjét fölemesztő virágzásban adja ki.

S most, az 51 évét épen betöltött értel-
jes, eleven férfi, a ki harminczöt évig rajzolt és
annyt rajzolt, mint harminczötén ennnyi idő
alatt, a ki oly nagy szellemek alkotásainak,
mint a biblia ihletett írói, mint Dante, Cervan-
tes, Rabelais, Goethe, Schiller, Tennyson, stb.
adott szemléltető alakot s nevét a világiroda-
lom legnagyobb neveivel kötötte elváthatatlan-
ul össze: ma már csak egy néma árny az
árnyak országában!

Művészetét és szellemét más alkalommal
tüzetesebben méltányoltuk. Ma még egyszer
végig lapozzuk óriási diszmníveit, a felségesen
s megkapóan illusztrált nagy műveket, melyek-
ben a rajz genialitása, a fény és árny csodás
beosztásában, a humor és a tragikai iszony
egyenlő erejével tündököl. A Dante „Pokla-
nak borzalmai s a „Paradicsom“ fényhatásait
csak a Doré ónja magyarázta meg annak, a ki
szédülve áll a Dante „vizeinek mélységei fölött”
s szemképrázva egének alsó peremén, felpilla-
ntani sem merte. A Don Quichotte szomorú és
Sancho Panza nevetséges alakjai, elpusztitha-
tatlan humorral vonulnak el szemünk előtt s a
Tennyson király-idylljeiben festett négy női jel-
lemkép (Enid, Vivien, Helén és Guinevra) új
magyarázatot nyernek attól az óntól, mely az
ó-testamentom patriarkháit és hölgyeit — Évát
a paradicsomban, Sárát a ház-ajtóban, Rebekát
és Rákhelt a kútnál, Deborahát a harcban és
Zsuzsánát a fürdőben, ép annyi igazsággal állí-
totta élénk, mennyi eszménységgel az új testa-
mentom szentjeit s köztök a szentek szentjét,
emberiség megváltóját. Ezekre meg ezerekre
mennek azok a jelenetek, melyek a történelem

* A „Vasárnapi Ujság” 1877. márczius 25-diki
számában.
DORÉ GUSZTÁV.

ha meghalt s koporsóját a szeretet virágokkal árasztja el, akkor előveszi az emlékeztet az ember jellemvonásait is, s azon a ponton — a hol mindenki, király és koldus, lángész és köznapi szellem, nagy és kicsiny egyenlővé lesz, s a mi volt, csak műveiben és hatásában marad meg.

Doré Gusztáv oly szeretetre méltó ember volt, mint művész. Megindító különösen anyja iránti szeretete s ragaszkodása, melyről egy pár jellemző vonás hadd álljon itt is. Imádtá anyját, az egyetlen nőt, a kit szívből szeretett. Mert soha sem házasodott meg, Midőn anyja unszolta rá, mosolyogva ölelte át és megcsókolt, ezer kifogást tett s azt mondta neki: «Hát ki lenne hozzá hasonló? ki pótolhatna téged nekem? hogy oszthassam én meg szívem, mely egészen a tied, és lakásomat, melynek minden zuga a te szelid, szeretetteljes lényed fényével van tele?» Husz éve lesz, hogy Audebrand Philibert-t, az ismert író, a Philipon-féle musée tulajdonosa felszólította Doré életrajzához megírására. Egy napon Audebrand ellátogat Doréhoz, hogy adatokat kérjen tőle. A mint belép, meglepetve áll meg a küszöbön. Doré egy emelvényen áll és hegedül, míg tizenöt lépéssnyire tőle édes anyja járja a keringőt — egyedül. A mint észreveszi a művész a belépőt, a nélkül, hogy félbeszakítaná játékát, nevetve kiált feléje: «Ne ütközzék meg, barátom s foglaljon helyet. Öt perc múlva elvégezzük.» Midőn az öt perc lefolyt, hozzá sietett. «Lásd, barátom, az orvos rendeletéből minden reggel anyám és én ezt a gimnasztikai műtétet csináljuk, a mi naponként fél óráig tart.» Egy negyed óráig a fiu hegedült s az anyja tánczolt; egy negyed óráig az anyja hegedült s a fiu keringőzött.

Az öreg asszony később kisért rosszul látott, úgy hogy az olvasás nehezére esett. Pedig roppant érdekelte minden jelesebb új irodalmi mű, mely a francia könyvpiacon megjelent. Hogy ez élvezetül meg ne legyen fosztva, Doré olvasott föl neki mindennap, esteli 9-től 11-ig. Tíz éven keresztül nem volt egy nap sem, hogy a művész bármily okból is elmulasztotta volna ezt a kötelességet. Egyszer az udvarhoz hívták meg ebédre. Sietett a főudvarmesterhez. «Mentsen ki uram, ő felsége előtt, — monda, — de nem fogadhatom el a meghívást.» «Hogyan, ön visszautasítja?» kérde az udvarmester megütözve. — «Nem, sőt megköszönöm, mert érzem a megtisztelés jelentőségét, de kétségbe vagyok esve, mert lehetetlen előzőnöm.» «Mert?» «Mert úgy nem lehetnék otthon 9-kor, midőn édes anyámnak kell felolvasnom.» A főudvarmester e furcsa visszautasításról értesíté a császárt, ki ezt oly beesülendő oknak tartotta, hogy kijelenté: a nagy művész, akár be lesz fejezve, akár nem az ebéd, háromnegyed kilenczkor eltávozhatik. És ez az engedély minden következő meghívásra is szolgált, és Doré mindig is igénybe vette.

A föld legboldogabb embere lett volna, ha ezélte mintegy tizenöt évvel a magasröptű ambíció nem szállja meg, hogy nagy történeti képeket fessen. A kísérlet nem felelt meg várakozásainak, az az ő azt hitte, hogy a kritika és a közönség elfogult irányában, és mert ő a világ első illusztrátora, kétségbe akarják vonni, hogy történelmi festményekben is hasonlóan kitűnt tudjon alkotni. Barátai kiméletesen megértették vele, hogy maradjon ő az utánozhatatlan illusztrátor és mondjon le azon pályáról, melyen csak közönséges jó tud nyújtani. Doré ez őszinte tanácsot rossz néven vette, s utóbbi időben némileg világ és emberkerülővé vált. Pedig hogy milyen jó barát volt, arról Dalloz, a «Monde Illustré»-ben megjelent megleghangú nekrolójában, a többi közt a követ-

kezőt jegyzi föl. «Csak egyetlen példát erre — ugymond. — Egy izben valami művészeti kérdés fölött összevesztünk. Nehány nap telt el haragunkban. Egyszer nyílik az ajtó: Doré volt. — Öleljük meg egymást! — monda. — Ostobaság összeveszenni azoknak, a kik szeretik egymást. De ne beszéljünk többé a festészetről, csak a rajzról. Aztán úgy hiszem, neked igazad is volt, meggondoltam... Egy más keblén voltunk, összeölelkezve. Ő jött először hozzám, ő volt a jobb barát kettőnk között. S most ő hagy itt először! s ez az igazság! mivel a más világ kétségkívül jobb ennél!»

A művész halála nem hosszas betegségre következett be; rögtöni, váratlan és annál kínosabb volt az, mert még egy héttel ezelőtt meg lehetős egészségesen tudták. Egy társaságból hazamenet meghűtö magát és négy nap múlva meghalt.

A vesztéseget egész Páris, egész Franciaország érzi; érzi az egész művelt világ, hol a szép iránt érzék s a szellem iránt tisztelet és rokonszenv uralkodik.

— — —

WÜRTEMBERGI EBERHARD GRÓF.

Csatadal.

(Schiller költeménye.)

Ti népek a nagy világon,
Ne oly fen orrotok!
Nekünk is szült e Svábhon
Békébe' jót, csatákon
Nem egy hős bajnokot!

Károlyt s Lajost s Edvárdot
Fenn dicseritek.
Károly s Lajos s Edvárd ott,
Nekünk gróf Eberhárd volt
Jobb mint a tieitek!

A fia is, az Ulrik,
Szerette a harci zajt;
A gróf fia, az Ulrik,
A kutba ő se bújik,
A tűznek neki hajt.

Reutlingiek, dicsőnkre
Boszusan, irigyen,
Gonosz szívök nem türte
Babérunkat — s vesztünk
Készültek ám igen.

Reájok tört... de verve
Tért vissza, szegény fiú.
Az apja bosszus erre,
Az ifjut búvá helyre
Üzi szegény, tépi bú.

S mind marja. — «Várj, te gaz-nép!»
S evődik éj-napon.
«E csorbát én azonkép»,
Apáma! — helyre hozom még,
De abba' nem hagyom!»

S harcztört ki nemsokára.
Ló s ember ezre mén,
Döflingennél, csatára.
S boszú reménységára
Csillan az ifju szemén.

És jelszava hadunknak:
A vesztett csata volt.
S mint szélvész-forgatagnak
Viharja, mindannyiunkat
A véres harcba sodort.

Az ifju hős, oroszlán-
Dühhel csatára száll.
Előtte vézes orkán,
Nyomán jaj ordítóván,
Körülé sir s halál.

De jaj, egy kard-csapásban,
Ifju nyaka megszegék!
Száz kar felfogja, hűjában!
— Mit látni? — a halálban
Megtört tekintetét!

Megdöbben, bomlik a hadsör,
Sir ellen, sir barát.
— De gróf szava mást parancsol:
«Fiam, mint más — olyan volt!
Fiúk, előre hát!»

Láncok jobban süvöltnek,
Boszú sarkantyut ad.
Száz hullá borítja a földet,
Futók egymásba ütődnek,
Fut a vert reutlingi had.

Ittasan győzelemtül
Hadunk hazá vágatott.
Nő, gyermek tánczra perdül,
Pohár cseng, trombita zendül,
— Így ültük a napot.

S a gróf, az öreg gróf mit tész?
Előtte holt fia.
Sátrában ül, merőn néz,
Szemén kő csillog, — oly kézz
Reá borúlma.

Azért oly drága nekünk
Jó grófunk, az öreg.
Ő a mi dicsőségünk,
Ha harcra száll ki értünk:
Maga egész sereg!

Hát népek a nagy világon,
Ne oly fen orrotok!
Nekünk is szült e Svábhon
Békébe' jót, csatákon
Nem egy hős bajnokot!

Szász Károly.

A LUDAS, VÉRTÓ, MEG RADENOVÁCS.

(Kirándulási emlékek.)

Egy a fehér-eselében nem igen válogatós barátom, ki olyan boldog, hogy neki minden nő tetszik, azzal akarta kimagyarázni ebbeli igénytelenségét, hogy ő addig nézi, nézi a legutóbbi nőt is, míg valami szépet fedez föl rajta. És valami szép csak van mindegyiken, talán még Pasztránán is.

Valóban a természet «végére mehetlen» a maga jóságában. Megvan a maga jótékony törvénye még a másik szélsőség számára is: a ki tudniillik csak a legszebbet válogatja. Hát ez utóbbi rendesen kifogyhatlan abban, hogy minduntalan talál egy legszebbet.

Nagyrá voltam eddig én is a velencei tóval. Beszélhettem nekem bárki a Sárrétről, az ecedi lápról; mindegyiknek csak az volt a válasza: «de mi ez mind a tenger — azaz hogy a velencei tó sima tükréhez képest?»

Mert az való is, hogy mi haszna a vízi madarak teméntelen sokasága, ha nem lehet hozzá fért a gázlok, ingoványok regeszertévégekben? Eredményesen csak oly vizeken lehet vadászni, a melyek csolnakkal szelében-hosszában járhatók. Eredményesen és hozzá még — kényelmesen is. A velencei tóban minden együtt van: vadak sokasága, kényelem, a fővároshoz közelség, a táj szépsége, a mi nádasok körül nem mindennapi «ganérung».

És csak most, itt egy másik «legszebb» csillogó hullám ölen ringatózva tudom, hogy mit is jelentett a gárdonyi részt legszebben körítő domblánczolat?

Mert egy három öles póznával csónakot hajtani még a fővárosi csónakász-egylet tagja se tud; de ha tudna is, mit használna ez itten?

Fogadni lehet rá, hogy mint a ketrecben nevelt oroszlán, ha egyszerre a Szahara közepén elszabadulva, a végtelenben találma magát, úgy egy olyan városi kalitkájából kiszabadult ka-

náriszerü kiránduló, a velencei tó helyett itt a «Ludas» közepére érve, egyszerre csak szorultni érzéne a mellét, és tán nem is szégyellené megvallani, hogy — «szeretne másutt lenni.»

Akár a nagy-oczeán közepe! Ugyanaz a döbentő, nyomasztó érzete a teljes elhagyatottságnak. Csak ég és föld, azaz hogy víz, annyival rosszabb az oczeánénál, hogy azt meg lehet uszni, (ha tudsz,) — ezt pedig se lábolni, se uszni! Azután ott elláthatz messze, szemed keresgélhet valami mentő deszkaszalát a csalókan csillogó távolban, — itt be vagy zárva fejed fölé boruló nád és sás csatornába, melyek kérelhetlenül hallgatagok, viszhangtalanok, némák, mint a Chartreuse sötét cellái s csak a memento morit sugdossa füledbe valami tola-kodó «kombináció» sejtelve, mit bár elűzne az a szemtelen szunyog, mely elővéteti veled pipádat, hogy egykissé hangold is föl veled szorongó kedélyedet és elriaszd az arcodat már életelen pesenyének néző éhes ostromló hadak, és ekként egyszerre «két — szunyogot üss...» Miközben palástolhatlan aggodalmad meggyült gózkatlanát szellentyüzendő, hátra fordulsz a lélekvesztődet hátul neszelen művészteltől toló és csónakad farán vitorlaként fölmagasló halászodhoz, hogy — tudja-e jól a járást? Teringtet! Ha itti eltévedne az ember! Hiszen nem látszik semmi tájékozható pont; se falu tornya, se hegység, még csak távoli gulya-kolomp vagy kutyaugatás se hallik a végtelennek tetsző pusztaságban. És ez a nádcatorna, ez a kisebb-nagyobb átjáró, viztükör, mind egyforma, semmi megkülönböztető sehol.

De hát hiszen épen ezért megint ez a «legszebb», — legalább olyannak, a ki (mint magam is) már tizenkét éves gyerek korában hált erdőn, állt öreg vadra lesen, gázolt olyan fekete vizü mocsároknak, hogy három éjen át nem tudott az egész háznép aludni — vakarózása zajától. (Vannak ugyanis oly természetü mocsarak, melyek kátrányszerü ingoványától három napra megkapja az ember azt a betegséget, de persze csak ártatlanabb, — nem ragadós minőségében, melyet népünk, talán gúnyból, «nemesség»-nek nevez.) A vesztély nevelti az ingert, gyarapítja a nimbuszt, fokozza a vasárnapi vadász «anch'io sono» önértetét.

Ez a tó nem lehet olyan nagy, mint a velencei, mely a földrajz szerint az ország harmadik tava; de mikor a partja elvész szemeid elől, pedig az csakhamar elvész; mikor bezárul mögötted egy, két, három, majd egy tucat sáskapu, e nádringeteg a maga végtelenségében, kitanulhatatlannak tetsző téveszerőségében, döbbenetes kilátástalanságában, a tájékozás teljes hiányában — óriásival nagyobbak tetszik amannál a szelid, nyájias képü viztükörnél, mely már ennélfogva is szent Hubertben járatanabb városi kiránduló, «puskával kódorgó» emberek számára látszik alkotva lenni.

A ki nemcsak uszni, de csónakot tiz lépéssnyire hajtani még lapátal sem tud, pedig a vadon erők fia többnyire mind ilyenek, azokban föltámadhatnak aggató gondolatok.

A ki miben járatan, abban csak félenken tapogatózik. Az ujoncz is kapkodja fejét, míg megtanulja, hogy az ezerezik golyó talál.

Olyanforma ez a különbség, mint a Balaton tava és a magas Tátra vidéke között! Milyen nagy a különbség a kettő között! És mégis nemde szép mindkettő? Amaz a nyájias, szelid, emez a zordon, fenséges szépség.

«Piros rózsá, fehér rózsá,
Szőke leány, barna.»

De a háláérzet azt sugallja, hogy ezuttal inkább lemondj a rettenetesen bősies elszántság dicsfényében való fűrődés kellemesen csiklándó érzéséről, és a helyett megdicséredj derek vízi

beduinodat, igazi afrikai nyugalmaért, indián ügyességéért, melylyel csónakodat kormányozza és vadkereső virtuozitásával s egyéb bravourjával megment a szörnyü botránytól, hogy mint «schneider» találkozzál össze két társaddal, kik a csónés nádoczeán távolibb világrésein próbálják a szerencsét. Mert ime itt van a másik előny, a meglepő tulajdonság, melyet e taven a velenceivel szemben fölfelezzük. A dunántúli ember nyájiasabb, pallérozottabb; de általán mindennemü sportszerű művelet terén hatalmasabb a keveretlenebb véru alföldi magyar. Kellemes, ha tapasztalhatod, hogy az itteni csákyászok — és mindenesetre a neked jutott példány — földadatuk megoldásában mint hajósok és vadkeresők meg túlesznek az eddig ugy csudált dunántúliaikon is.

Mikor csodálkozásodat fejezed ki, hogy miként lehet e minden tájékozást kizáró egyalakúság közepette eligazodni, azzal az őszinte, igénytelen nyugalommal, melytől szinte ragad az emberre a bátorság, jegyzi meg, hogy — «hát bekötött szemmel nem kimé-e akármikor a tó kellő közepéről üstökösen a legközelebbi partra?»

A szélről pedig nemcsak hogy nem fél, de épen azzal biztat, hogy ha szél támad, akkor esik csak jó vadászat, mert a nád suhogásától nem hallván nesznünket, nem orront semmit — és jobban bevár.

Pedig ismeretes dolog, hogy csak a cigánygyűlölet jobban a szelét, mint a vadász. Vizen és sikon, erdőn áll e szabály; de itt, e két öles magasságu náderdő közepette, egy közép erejű szél csakugyan nem okoz hátrányt.

A tágas sík vizek itt ritkábbak, mint a velencei taven. Talán ez is egyik oka e tó ama legfőbb, legértékesebb sajátosságának és roppant előnyének, hogy míg a velencein a szárcsa tiszszerezen több a kacsánál, itt megfordítva csaknem merőben kacsák kelnek előttd. És mekkorák, mily nagyszerűek! Milyen közel, — mivel hogy az ugynevezett lyukak, zugok többnyire szűkek, és az ügyes csákyász meg tudja csalni őket. Az elsőt csakugyan nagy elbáméskodásunkban nem tudtuk «lik iránt venni». Talán épen e közelség miatt látszanak olyan tuzokszerü óriásoknak. Igazuk van az itteni vadászok «hosszu asztala» tagjainak, a kiknek szavuk járása, hogy «itt a kacsák a csónak orra alól kelnek». Két-három más ilyen közel kelő gácsérre azért nem ló a vendég, mert rég nem vadászván, kijött már a «kapásban» lövésből; a mint pedig a vad a magas nád fölé kapaszkodik, már lemondunk róla, azt véljük, hiába, jól tudva, mily bosszantó, ha a nád közé esett zsákmányt nem lehet onnan kihozni. Velencei halászaim ugyanis ezt soha meg csak meg sem kísérelték, mondván, hogy oda menni lehetlen. Hát az meglehet, hogy talán ritkább, gyöngébb levén a tors, nem bírja meg az embert, vagy hogy kevésbbé ügyeseek. De a te derék «Csipak»-od (igy híjják emberedet, pedig úgy néz ki, hogy ha Bu-Amema bír e külsővel, hát talán kiveri a franciázt Algírból) már nem állhatja, hogy meg ne kérdezzé, miért nem lösz?

— Mi haszna löjje, — mondog — a sasoknak; hiszen a nádból nem lehet kihozni.
— Hajnye, az antiját annak a kacsának, csak tessék löni bátran, kihozom én, ha csak leesik.

Erre épen fölkel egy gém, azt gondolod, ezért nem lesz kár, s leszállítod a nád közé. Emberek csak szedkelezkék, a csónakot a nád közé tolja, eltűnik a sűrűségben. Meg kell ígérned, hogy neki adod a gémot. A mennyköbe, hogy ne adná, még ha kacsá volna is! Mert a a szegény palásznak jó pecsenye a gém is. És egy negyed óra múlva, mikor már kezdesz

szurkolni, hogy ha ez az ember most kivételesen — benn talál maradni a szurokban, hát akkor istennek ajánlhatod lelkedet, — egy negyed óra múlva már hozza a rőfös szárnyu gémot. Ugyanezt a bravourját meg egy pár kacsán nyílik aztán szerencsése gyakorolnia. Aztán már talán menne a dolog szerencsésen, de kiértünk egy roppant széles tengerre, a hol találkozza többi társainkkal, elindulunk tervszerüleg szárcsát keríteni. A velencei taven ez a legvidámabb neme a mulatságnak, mely ugy aránylik a nádas utcái közt lesem, cserkelve üzött komolyabb és ugy gastronom, mint sport szempontból értékes időtöltéshez, mint ama vidám felvonásokozók, melyeket a czirkus bohócai töltenek be tréfás, olykor bravouros mutatványakkal. Szegény szárcsáról a «nagy» vadászok mély megvetéssel szólnak. Pedig a tó e nélkül olyan, mint a ház fecskéfések, a család gyermek, a nagyuri ház udvari bolond nélkül. Nélküle kissé egyhangú a tavi mulatság, de a hol sok van, hát rendkívüli élénkséget hoz a társaságba. Mindeni azonos tulajdonsága, hogy szeret a part mellett, sik részeken nagy csapatokban lelegészni. A nádasból kifelé tartó csónakokkal, a szelét is a hadargás számításába véve, ügyes csákyászok ugy be tudják keríteni, hogy a mint azután befelé igyekeznek, egy némelyikre 80—100 lépéssnyiről a fegyvert és vadász próbára tevő szép versenylövések esnek. De mert itt igen is nagy a sik viz, és a szárcsa ezen taven általán kevés, e kísérlet is rosszul fizet.

A lövemény mennyisége mindegyik részen igen szerény. A csata el van vesztve, de csak úgy mint a marengói a nagy Napoleon által, ki azt megújítva, még naplement előtt megnyerte. Hátra van még a «Vértó», egy a palitji fürdő szomszédságában terülő, mintegy ötven holdnyi sík viz, mely e rettenetes nevet valósánuleg a rajta uszkáló vadak bizonyos veszedelmétől kapta. Mert egykéként ugy tűnik föl szemünkben, mint egy kis darab Otahaiti, a zavartalan földi boldogság, az örök béke menhelye.

Egy vadász és költő egyesült képzelme alig találma itt még valami kívánni valót. A tó partján sűrű akác- és füzérdő rejtegeti a nyájias kis nyaralót, melynek ebédője ablakától egy jó puskalövésnyire a tó széle, azzal a tündérmesébe illő sajátysággal, hogy belőle a vad nemcsak kifogyhatatlan, de olyan szelid is, oly közelre vár, mint ezt sehol életemben nem tapasztaltam. Lehet, hogy a víz kellő sekélyisége és a vízi szárnyasok ingének legkedvesebb eleme nagy bősége okozza ezt. Egy vidám vadász ebéd alatt folyton ingerelte szeméimet e csaknem házias fesztelenséggel uszkáló, lelegésző vadak sokasága.

Ez bizonynyal a házi gazda féltékenyen őrzött vadkamarája. Ide nem bocsát senkit, és maga is csak nagy ritkán, végső esetben durant közéljük. A bácskai uri osztály vendég-szeretetének nagy a hire, de én azt tapasztaltam, hogy az sokkal jobb még e jó hírenél is. Ki nem ismeri a vadász-szenvedély önzésének ama törvényét, hogy keszebb talán a feleségét engedni át, de nem a biztos vadállást? És e kis vadászéden birtokosa épen kedves vendégei számára tartogatja e vadmenhelyet!

E sorok irója is részesült e kedvezményben, s egy félóra múlva nem is Marengo, de Auszterlicz napját látta lenyugodni a palitji nyáros mögött, s aznap este a szabadkai hosszú asztalnál két, nálánál sokkal jelesebb, híresebb vadász társa által, mint «fővadász» — így nevezik őt a nap hőstét — lett bemutatva a társaságnak. Olyan dicsőség egy városi kiránduló puskásnak, melyre eszébe juthatnak a görög olimpi játékok nyertesének szavai: Halj meg

AZ ANARKHISTÁK PÖRE LYONBAN. — AZ ÍTÉLET KIHIRDETÉSE.

AZ ANARKHISTÁK PÖRE LYONBAN. — KRAPOTKIN HERCZEG ELBUCSUZIK NEJÉTŐL.

NAPOLÉON JEROMOS HERCZEG ELFOGATÁSA PÁRISBAN ANTIN-UTCZAI LAKÁSA ELŐTT.

FARSANGI LÁTOGATÁS VELENCZÉBEN.

Diagoras, mert több ilyen napod nem lesz az életben!

Pedig bizony — ezuttal legalább — kár lett volna, mert a hallatlan szerencse mánap ismétlődik! De ez csak is e tájon történhetik, a hol a vendégszeretet, barátság, általában a kedély melegét ily magas hőfokon tartja az általános anyagi jólét. Általában a ki valamennyire kö-rösztül-ka-sul vadászta az országot, azt tapasztalja, hogy a fekete földön melegebb keblü emberek laknak. A *bőség* nyájaskodókká teszi az embereket. Föltűnik ez észlelet kiváltképp, ha például a Kis-Kunság után a tiszparti vidéket vagy e tájakot látogatja meg az ember. A Tiszaparton Borsodtól le Szedegid — aztán meg a Bácskáságban — aránylag legkevesb dolga van a bírónak, a közbiztonság nagyobb, mint bárhol magyar lakta vidéken. Egy uri tanýára — meglehetősen mélyen benn a pusztaságban — be-térve, kérdésemmre, ha vajjon nem kell-e itt tartani szegény-legény támadásától, mosolyogva felelt az uri gazda: hiszen azok *örzik* a tanýámat!

Hát hiszen hatvan ezer ember csak meg is élhet ilyen és ekkora darab földön. Van belőle nem kevesebb mint *tizenöt* négyszög mérföld! Nagyobb mint egy némely német herczegség, csak valamely kisebb, mint az előbbi Montenegro suverain fejedelemség.

Hát hiszen a 17 négyszög mérföldnyi határban a szárazföldi vadászatnak is mennyi és mily hálás tere nyílik, arról fényes tanúbizony-ságot tehet a körülmény, hogy a vadászok hosszú asztalának elnöke (Krisztoforovics) — mint már a *Vadászlapok*-ban is említve volt — körülbelül négy évtizeden át vezetett naplója szerint, mintegy *negyvenezer* darab lövémeny-nyel számolt meg. Kisebb-nagyobb, nádasnak, to-csogónak, ingoványynak, hálás kacsalehelyeknek itten *se szeri se száma*. A mindenütt termé-keny, néhol homokos tájon bőven van fagoly, fürg, nyúl, és volna róka is, de mivel ezt az ügyes, gondos vadászok nem engedik elszapo-rodni, hát azért igazán tömördek a szaporaság a hasznosabbakból. Csak az a kár, hogy ekkora darab földön — Szabadka-országon — Diána istennő rezidenciája, az erdő hiányzik. Vannak ugyan, még pedig nagy kiterjedésben, olyatén ligetes helyek, minő például a radenováci, me-lyeken a fa egymást kiabálja; nyilván a homok megfogása végett lettek ültetve. Ezek fiatalosai-ban nyáron át ugyancsak foly a foglyászat, télen át kopozásik. És megvan az a nagybecsű előnyük, hogy eshetik naphosszant, pár óra mulva föl-szárad a homokos talaj és szabad a pálya megint. A lakosság jó módú, még a földmives sem szorol arra, sem nem oly kapzsi, hogy a vadat törrel elfogdossa. Ez még egy megmaradt boldog oáza annak a régi magyar Kanaának, mely már épen nem fulad meg a zsirjában, de azért még mindig van mit aprítani a tejbé.

VAJDA JÁNOS.

A LÁNY DALA.

(Román népdal az Avaszból.)

Kis madár, be szép a nótád,
Mintha mindig azt danolnád,
Hogy a rózsám visszafordul
Kis falunkba a táborból.

Azt álmodtam az éjszaka:
Véres volt a rózsám nyaka,
Haja, szeme, két szemöldöje
Piros vérbe volt fűrödve.

Kis madárka, szállj el gyorsan,
Keresd kedvesemet: hol van?
Mondd, hogy éjjel nappal várom
Sirdogálva a határon...

Kis madár jött... azt dalolta:
Láttam rózsád, — rég megholt a!
Kiért annyit keseregél —
Soha többé vissza nem tér.

EMBER GYÖRGY.

A KINEK NINCSEK KÉPZELŐ TEHETSÉGE.

ELBESZÉLÉS.
(Vége.)

«Egy napon, — mondá Hopkins, — üzletársam azt mondta nekem, hogy magán ügyben északra utazik. Akkor táj a tőzsdén nagyon kevés dolog volt, különben bizonyos vagyonok benne, hogy semminem magán ügy el nem bírta volna szólni. «Jobb lesz, ha visszajöttömig semminem tőzsdéi üzletbe nem elegendik,» mondá, «ha csak tölem nem veszi üzletet. Ha jut eszembe valami tennivaló, vagy hallok valami újdonságot, sürgönyözök. — «Helyes,» mondék, «szerencsés utat.» Ezzel kiment az iródból, hogy soha vissza ne jöjjön bele. Szegény öreg Bobbett!»

Hopkins csaknem síróba fakadt, s mi, a kik ennyit soha sem tettünk volna fel róla, rokonszenvel mérsékeltük meglepetésünket.

«Harmadik napon a crossleigh-roadi állomásról egy távirat érkezett Bobbett Jánostól. Az egész e pár egyszerű sorból állott: «Adj e harmincezer Mártát.» Mikor előlvastam, mintha a mennykő csapott volna belém.»

«Várjon egy perczet,» mondá Blair, «megint nem értjük egymást. Mit jelentett ez a távirat? Hát önök nemcsak értékpapír, hanem rabszolga-közvetítők is voltak?»

«A papiroknak árveket adottunk. A kaledoniai Klára, a brightoni Berta, a manchester-undeei Márta.»

«Látom,» mondá Blair, «minő elmesség!»

«Mintha mennykő csapott volna belém; s mikor a táviratot olvastam, első gondolatom az volt, hogy ennek hamisítványának kell lenni; de egy titkos szó, melyről csak kettőnknek volt tudomásunk, minden kétségen kívül helyezte valódi-ságát. A Bobbett ügyességébe helyezett nagy bizalmam mellett mégis haboztam néhány perczig. A nevezett papirok banyatásására semmi okot sem láttam. A vasut szép forgalomnak örvendett s természetesen szép osztalékra számítottunk. Minden vasuti papír magasan állott és minden szakértő további emelkedésöket jó-solta. Elhelyezni való pénz volt elég, a külső közönség pedig mohón vásárolt, mikor az árak emelkedőben vannak; mégis, ámbár mind e tények előttem állottak, büszkén mondom, hogy hittem öreg társamnak s noha nehéz szívvel, de követtem utasítását. Eladtam a papirokat a lehető legmagasabb árral, s épen mikor az utolsó ötezeret elhelyeztem, a tőzsdén nagy izgultság támadt. Önök nehezen fogják elhinni, de következő tartalmú táviratok érkeztek: «Iszo-ny szerencsétlenség a manchester-undeei vonalon. Két vonat teljesen tönkrement. Ötven egyén részint meghalt, részint megsebesült.» Önök emlékezni fognak erre az összekötözésre. A rones, a krach iszonyu volt, a felévi osztalé-ko csaknem egészen fölemészttette.

Az első izgultság csillapulásával mindjárt Bobbette gondoltam. Tudtam, hogy arra a vidékre utazott, első perczre aggodni kezdettem miatta; de csakhamar imént kapott táviratára gondolván, kinevettem szorongásaimat. Bobbett okvetlenül megmenekült, különben hogy küld-ette volna azt az izenetet? de milyen élelmes egy kopé, hogy értesítésével mindenkit meg tudott előzni! Alkalmasint futva ment a legkö-zelebbi állomásig, feladta izenetét s a táviró-tisztet hihetőleg meg is vesztegette, hogy tartsa vissza a hivatalos értesítést, míg én eligazitha-tom teendőimet. Akárhogy ejtette szerét, nagy ügyességgel volt végrehajta, szép összeget kellett hoznia zsebünkbe, én is örültem, hogy hittem neki.

Megjegyzem, hogy önök szívőkben nagyban kárhoztátják ezt az eljárás; de higykék meg, a londoni tőzsdén gyémánt metszi a gyémántot.»

Feri meg én utvariasan tiltakoztunk, s mi-vel nagyban érdeklődni kezdünk a Bobbett ra-vasz eljárása iránt, *no*gattuk Hopkins, hogy csak folytassa, ne tartson attól, hogy nemesebb érzelmeinket sérteni találja.

«Persze nagyon sajnáltam a szegény meg-ölt embereket, de iródbamba visszamenet nem zárkóztam el a megnyugtató tudattól, hogy

jó napi munkát végeztem. «Nem zárom be a számlát,» mondám, «míg Bobbet haza nem jön, Hiszem, hogy az üzlet kedveért már holnap itt-hon lesz.»

Épen mikor ebben megállapodám, egyik irnok táviratot adott a kezembe. Valamelyik vasuti hivatalnoktól jött, a ki tudatta, hogy Bobbett János a vasuti összekötözésben me-gölegett. Meglepetésem az első izeneten semmi volt a mostanihoz képest. Ez teljesen lehetetlen — ugy van, teljesen lehetetlen! Hogyan lehetett volna Bobbett halott, mikor előttem feküdt a távirat? Mikor ezt küldte, életben kellett lennie; sőt a mi több, ugyancsak helytlen volt az esze. Legfőleg annyi lehetséges, hogy előbb elküldte valakitől az izenetet s azután meghalt a szemve-dett sérülés következtében. Rendkívül meg voltam üdödvé és felizgata, elhatároztam hát, hogy legjobb lesz, ha a rejtély megfejtése végett sze-mélyesen elmegyek a baleset színhelyére s végére járok, hogy mi a való.

Elindultam az esti vonattal, egész éjjel utaztam s korán reggel megérkeztem a cross-leigh-roadi különben jelentéketlen állomáshoz. A szerencsétlenség néhány mérfölddel lejjeb történt, mikor ide is eljutottam, egy nagy fél-szerbe vezettek a vasut mellett; itt vala többet magával fenyődeszkákra kiterítve a szegény öreg Bobbett, holtteteme csaknem a felismer-hetlenségig összezuva, roncsolva.

Öreg üzletársam ily állapotban látásán keletkezett fölindulásom csillapultává szörnyű remegés lepett meg. Egy tekintetre láttam, hogy a szerencsétlenség után egyetlen egy lépést sem tehetett, s mig ott álltam csodálkozva, a köze-lemben levő orvos így szólt: «Ez szerencsés volt a többinél, halála rögtön bekövetkezett.» A körülöttem állóktól több részleteket is megtudtam: Bobbett holttestét a kocsi ron-csai alól szedték ki, hol egy tonna fa- és va-nemű hevvert rajta.

Mégis zsebemben volt távirata, melyet az összekötözés szinpadjától legalább öt mérföld-nyire eső crossleigh-roadi állomásról küldött, s én ezt a táviratot közel egy órával előbb vettem a szerencsétlenség hírének megérke-zésénél.»

Hopkins kiverte pipája hamvát s hallga-tott. Elbeszéléset olyan egyszerűen, olyan körülményesen, a hely és idő oly pontos megjelölésével és látszólag akkora valószínűs-séggel adta elő, hogy Feri meg én az alkalommal semmi magyarázatot sem tudtunk képzelni. Hopkins olyan tekintettel töltötte meg pipáját, mintha egyéb mondanivalója nem volna. Végre kérdém: «Hát a táviró-hivatalban nem tudakozó-dott-e?»

«De igen. Puhatólásaim eredményét azonban nem igen van nagy kedvem önöknek elbeszélni, olyan csodálatos. Kikérdeztem a táviró-géppel dolgozó egyént. Nem akartam, hogy e csodás történetnek hirtelen jöjjön, ezért kérdőkös-ködéssel nagyon óvatoss voltam. Tudakol-tam, minő izeneteket küldött az előbbi napon. Eleinte semmit sem bírtam kívánni belőle, de észrevettem, hogy mikor azt kérdeztem; nem emlékszik-e valamely különös eseményre, épen a szerencsétlenség megtörténte előtti időből: zavartnak látszott s egy kissé habozott. Nem hagytam neki békét, ostromoltam, míg végre a következő értesülést nyertem tőle: Körülbelül egy órával a vonalon történt szerencsétlenség hírének megjötte előtt, a hivatalozóban állott, háttal a tűznek, diót törőgetett és almát edde-gélt, azon hivatalnokok szokása szerint, a kiknek nem sok a dolguk s az időt el kell tölteniök. Egyszerre hideg léghezium csapott rá, mintha bement volna valaki s a külső ajtó nyitva hagyta volna. A hivatalnok megfordult, hogy megrózza a gondatlan tolakodót, de nagy bámu-lására látta, hogy az ajtó be van téve. Körül-nézett a tereben, hallotta a megszokott klikk, klikk-et s kész megesküdni rá, hogy a táviró-gép fogantyuja gyorsan dolgozott s nyilván valami izenetet küldött valahova. Mikor annyira magához tért ámulásából, hogy előugor-jék, a fogantyú mozdulatit megszüntek, s az izenet, a micsodás volt, repült rendeltetési helyére. A távirásra fordított idő rövidségéből ítélve, bizonyos volt benne, hogy az izenet csak kevés szóból állhatott; nekem pedig nincs miért mondanom, hogy miután a táviró-hivatalnokok nincsenek ahhoz szokva, hogy gépjöket látha-tatlan hatalmak kezeljék, az én emberem na-gyon meg volt rökönyödve, azonban fölette

magában, hogy nem jelenti föl ezt az eseményt, attól tartva, hogy főnöké azt gondolja, hogy ittas volt. Egy pár aranyat adtam neki, s kértem, hogy az egészről senkinek se szóljon. E szerint bár mennyire nem hittem a természet-feletliekben, mégis csak egyetlen következtetésre juthattam.»

«Rendkívül csodálatos,» mondá Feri. «En-nél fogva ön azt hiszi.....»

«Azt hiszem, hogy a szegény Bobbett lelke rögtön szaladt a táviró hivatalba s elküldte régi barátjának, üzlettársának azt a fontos izenetet. Bobbett nagyon ügyes ember volt, s a lelke két-ségkívül ügyesebb a más emberek lelkenél.»

«Azaz hogy az általános zavarban néhány perczre menekülni tudott az üldözéstől.»

«Erre Hopkins semmi megjegyzést sem tett. «Hát,» kérdém, «van-e valami oka azt hinni, hogy a lelkek általában s kivált a Bobbett lelke érti a Morse-féle táviró-ábéczt?»

«Mondám az imént,» felelé Hopkins le-típró ünnepélyességgel, «hogy Bobbett ügyes ember volt s nagyon sokfélehez értett.»

«Hát azokkal a, hogy is hívják, fiatal leányokkal: a Mártákkal mi történt?» kérdé Feri. «Néhány napig vártam abban a reményben, hogy Bobbett utasítani fog, mi tevő legyek, de semmit sem hallván tőle, tíz százalékkal oleszóban visszavásároltam.»

«A mi, úgy vélem kielégítő befejezése volt az egésznek, s ön nyert is valamiké?»

«Három ezer fontot. Ha lesz bátorságom még tovább várakozni, többet is nyerek; mert tizenötlet estek lejjeb s csak akkor állapotok meg. Talán», tevé hozzá Hopkins elgondolkozva és megbánással, «ha eddig várok, Bobbett izent volna.»

Ezt akkora komolysággal és jó hiszem-mel mondotta, hogy mi egymásra bámultunk. Mihelyt kiocsudtunk csodálkozásunkból, azt kérdém:

«Ez a nyeresémemde az üzlettársi számlára lett vezetve?»

«Persze, hogy arra,» felelé Hopkins némi nehezteléssel. «Levontam belőle uti költsége-met s a Bobbett részét az ő javára irtam.»

«S remélem,» mondá Feri ünnepélyes kép-pel, «a táviró-társulat pénztárába befizette ön annak a táviratnak is az árát, a melyet Bobbett hír nélkül küldött is volt.»

Hopkins egész ünnepélyességgel fölkel-t. «Édes Blair ur,» mondá, «ez azok közé a tárgyak közé tartozik, a melyekkel nem szoktam tréfálni. Elbeszéltem önnek a legegyszerűbb nyelven egy csodás, de igaz történetet; és most jó éjt kívánok.»

Ezzel megindult. Feri, meghöklenne utolsó szavain, csak kezét szorított távozó vendégünkkel; de én le-kisértem a lépcsőkön ki az utcára. A mint az utcaajtót betevém, iszonyu büfintést hallék, akkorát, azt ki képzeltem, Hopkins tán ismét be akar jöni. Újból megnyitám az utcaajtót s nagy meglepetésemmre láttam, hogy Hopkins a rácszatba kapaszkodik s széles hátának mind-egyik izma ríngatózik. Megszéppentem s hir-telen így szólék:

«Öreg ur, nincs-e valami baja?»

A ránkás megszünt, Hopkins megfordult s rám nézett; a lámpa fényénél széles arca oly üres volt minden fölindulástól, mint bármikor.

«Semmi bajom, csak valahányszor eszembe jut az, a mit önöknek elbeszéltem, mindig meg-ráz. Jó éjszakát. Szegény öreg Bobbett!»

«Csodás egy történet Feri,» mondék, mi-kor a Hopkins bucsu-sohaja után az ajtó be-zárva, szobánkban ismét letelepedtünk.

«Nagyon csodás. Ha nem Hopkins, hanem bárki más beszél el, egy szót sem hiszek belőle; de ő ezt a történetet ép oly kevéssé kölhette, valamint nem festhette az én Alexander és Thais-omat.»

«Minő magyarázatát adhatod?»

«Nem tudom kimagyarázni. Egyetlen ma-gyarázat csak az lehetne, hogy Bobbett, kinek országos gazembernek kellett lenni, tervezte valami uton-módon a két vonat összekötözését s úgy intézkedett, hogy a táviratot előzetesen elküldjék. Ugy, de ő maga is a vonaton levén, önmagát is összezuza, következésképpen ez a ma-gyarázat nem járja.»

«Olvastam,» — jegyzém meg, — «a lélek behatásairól írott könyvben, hogy egy haldokló oly bensőséggel gondolt távollévő ismerősére, hogy az ő alakja tényleg megjelent ez ismerőse

előtt. Meglehet, hogy Bobbett épen fő szenvedé-lyével, az úzérkedéssel foglalkozott, és ez szint-oly formán hatott.»

«Lári-fári,» mondá Feri, «ez el nem fogad-ható. Én nem tudom kimagyarázni.»

«En sem.»
Soha sem is tudtuk. Hopkins nem akart többé beszélni erről a tárgyról, mely — ugy mondá — nagyon kellemetlen rá néve, így aztán mi sem gondolkodtuk róla.

Egy dologban mégis nagyon megütköztem. Nehány évvel ezen est után egy közös barátunkal beszélgettem a Hopkins sajátságairól, vagy helyesebben sajátságai nem létéről, mikor hir-telen eszembe jutván az ő elbeszélése, azt kér-dém: «Ismerete ön a Hopkins néhai üzlettársát, Bobbettet?»

«Ismerem, nagyon jól ismertem, — éllesem egy ember volt ám még az is.»

«Ugy vélem, hogy egy vasuti szerencsétlen-ségnek lett áldozata.»

«Dehogy, az ágyában halt meg, mint más emberfia, s hagyott hátra egy nagy rakás pénzt.»
Ez a darabka értesítés, meg azon jelenet-nek emléke, mikor Hopkinst utcaajtonkon kívül a rácszatba kapaszkodva és különös fel-indulástól reszkette láttam, lelkemben némi kellemetlen érzést keltett föl, s még ma is föl-vetem magamban olykor-olykor a kérdést: vaj-jon semmit mondó képe és köznapias magavi-selete mellett is, «nem volt-e Hopkinsnak kép-zelő tehetsége és nem mi voltunk-e, a kik megítélésében tévedtünk?»

Angolból.

Csurgó.

HIZÓ MALACZBÓL IS LEHET ELEFÁNT.

IDVILL.

Poeci, poeci tarka,
Van file, van farka,
A legény akaría, —
De a kis lány karja
Nem hajlik ám könnyen,
Hogy a legény vállal — betakarja.

«Ej, ej! tisztelt uri barátunk, a maga helyén talán megjárja ez a nóta, hanem képmag-nyarazatul ide bígyeszteti!»

«Engedelmet kérek, nálunk ugy mond-ják: nótaban azt is el szabad mondani, a mit más-ként sugya is tilos. Azután méltóztatassanak belekérpzelni magokat e kis rajzocska tárgybá. Biz az száz mérföldre, vagy talán még mess-zebbre esik a szalón élettől; még talán azt is méltóztatnak tudni, hogy az emberiség felesen nagy része azt se tudja: mi az a szalón; s mind a mellett a maga módja szerint épen ugy kiveszi részét az örömből, a boldogságból, mint önök. Jut neki a csalódásból, a fájdalomról is; de ezt is bírja tűrni, és nem lesz miatta világfájdá-lommal eltelt meggyűlölö, család-élet gyilkoló.»

«No no tisztelt uri barátunk, idyllt ígért, s ime kenetes prédikációba kezd. Hallunk olyat a bőjtben eleget, lássuk folytatását annak a nó-tának! Minket már csak a pikantériák érdekel-nek, — és a czim elég pikáns, — ne prédikáljon hát, hanem kezdje.»

«Engedelmeikkel! Hagyjanak hát beszél-nem, s ha elmondtam a mondókám alázattal meghajta fejemet, figyelembe veszem nagy-ságtok helyreigazító bíralatát, s ha tölem telik, követni is fogom.»

«Lássuk hát azt a malaczból lett ele-fántot!»
«Nem tudom vannak-e még, de ezelőtt huszöt-harmincz évvel, — mikor még én is legény voltam, — voltak olyan nem irigylésre méltó ifjú szomorú furulyások, a kik arra a nem épen mulatságos szerepre vállalkoztak, hogy le-teményeséiv engedték magokat lenni egy pár szerelmes ifjú halandó titkáinak. Ezért az alatto-mos tüzelesztésért, a mely igen közel atyafisá-gban állott a pyromániával — «elefánt» nével tisztelte meg őket az a boldogságban uszó egy pár ember, kiknek érdekében, — már a meny-nyire az emberi gyalúsággal összeférhető, — teljesen önzés nélkül működtek.

«S a mindkét részről dédelgetett elefánt nem sokat törődött azsal, ha sejtette, vagy épen tudta is, hogy ő vak eszöközül használatik; mert öntudatos működése jóleső felsőbbégi érzést keltett benne az emberi szenvedélyek legde-sebbjétől megnámorosodott fölélt.

Milyen élvezet volt az: két egymásért epedő szív titkos rejtekezésének kulcsával bánni!

Ha akarom, kinyitom; — ha akarom, be-csukom!...

Nagy dolog ez husz-huszönkét éves fia-talok között! Tessék csak erre a bűbüzős korra visszamelekezni a velem egykoru — sajnos! — szürkűlő fejű tisztelt közönségnek; nem sohaj-e mindegyik olyan egyszerű, mint a hogy egy-szerre tisztelg a honvéd a vezényszóra, csak-hogy e tisztelgés gépies, a mi sóhajunk pedig szívünkéből fakad!

Nincs miért tagadjam, én is voltam sok jó barátomnak ilyen tropikus éghajlatot kedvelő állatja; s daczára Ceylon sziget messzeségének, nekem magamnak is volt sok ilyen hűséges ormányosom, a kik között, — magamat se véve ki, — olykor-olykor ármányos is akadt, miért az elefánt-tartó erre a nórára gyujtott:

«En iltettem az almát,
Más szedi le az almáját» stb.

Régen volt biz ez! Azóta sok szép almába vásott az emberek foga. Egyökn-egyökn édes-deden nyujtózik a házassélet lágy párnáján; körü-löttünk eseev, csacsog, kaczag az apróság gond-úzó zsvaja; s ha kedves feleségünkre tekintünk, szemrehányólag kérjük magunkban: hát én, én lettem volna valaha másnak elefántja!?

Örömmel időzöm multam egyes emlékei-vel; de az «elefántosság!» tudja Isten, szégyelleni nem szégyellem; de mégis bizarr ellentétben áll családapi tekintelyemmel?

Családapi tekintély?! Oh hogy ide jutot-tam! Hogyan hittem volna ezt ezelőtt csak huszötöt évvel is?!

Csak?! Huszötöt év, és: csak? — Hiszen akár ma megülhetem hajdani kedvteléseim ju-bileumát!
Hijában tagadnánk, meg kell vállanunk, hogy öregszünk, vénülünk! Multunk elmosódik szemünk előtt, mint a ködborította táj! Mélé-zás közben innen-onnan felcsendül egy-egy régi kedves nótag, — rá kezdve a kedvünkben járó fiatalok ajkáról, — félkedvel belé is du-dulunk, de zengéséhez már nem a mi szívünk veri az ütemet!

«Tisztelt uri barátunk nagyon is alanyi hangulatba keveredett; nem lenne szives ujra megfogni az elejett fonál végét, és legombolyi-tani ezt a matematikus elefánt-históriát?»

«Igaz, igaz! Kiestem a sodromból! Hát igen csodálom, hogy a mindenféle fajú állatot összerovatkozó statisztika hallgat az elefántról, e hasznos háziállatról! — E halgatás az oka, ha nem tudhatjuk, hogy ezen különlegesség sa-porodóban, vagy fogyóban van-e?»

Noha nincsenek biztos adataim, én az utóbbi hiszem; sőt félek tőle, hogy miként a jégkorszak a Mastodont, Ykiozaurust és ezek kortársait, ugy a szerelmi ügyekben is fagyasz-tóan értfoglaló nyugati civilizáció a mi — ezelőtt létfeltételét megalált — elefánt-fajun-kat is kipusztítással fenyegeti!

Tisztelt ház! — akarom mondani: Tisz-telt uraim! Videant consuli! a mint a vezér-czikk-írók mondják; — itt baj van! Ime fenye-getőleg nyomulnak felénk a — házasságköz-ve-títő-intézetek! A modern Pandarusok ez éltető meleggyai! Huh! fázom e melegtől, annál in-kább, mert Bécs várostól, — nyugatról keletre, — hidegen fúj a szél! Az elefánt pedig tropikus éghajlathoz szokván, — hiszen a szerelem pozitív és negatív érintkezésében hőt fejt, — e hideget épen nem tűrheti!

Azután meg azokban, a szerelem dolgában mindenből kifogyott emberek számára készült intézetekben perfolvóteli fórum a — telekkönyv. Azután, — mintha csak végrehajítás alá jutna a csöbbeesett, — következik a hirlapi hirdetés, — fotografa-kerés, — ígéretervel az édes (?) titok (!) megőrzésének; — azután — ha a fur-kónak nyele, — vagy a nyélnék furkója kerül — a közvetítő önhaszon nélküli intézet által elő-mutatott számla «kiegényltesse». Utóljára végző-dik az üzlet valamelyik zsornál hirdetési rova-tában:

DOVED SPICZER

SZALI SNICZER

Verlobte

És tisztában van vele a világ, hogy ezeket az önzés nélküli házasságközvetítő intézet szerencsésen összehozta. — Legyenek boldogok! Persze, az is megcsiki a legsimább boronálás mellett is, hogy pár hónap múltán újra belekerülnek a zornáiba, mert vagy egyik szokik meg a másiktól, — vagy a másik az egyikőtől, vagy kölcsönös érdelem miatt, — mindkettő egymástól. És a világ ezzel is tisztában lévén, — napi rendre tér.

— De hát tisztelt úri barátunk, ez az az ígért idyll!

— Nem. Ez csak honfui aggodalomból fakadt elmefuttatásféle. Az ígért idyll ott van a malaczos rajzon. Ha lovagiaságukkal összefér, hallgassák ki, mit beszél az a legény annak a kis lánynak.

Huzódjunk meg a szinfalak, majd mit mondok, a hidas mellett, s figyeljünk beszédjökre.

Jancsi kötekedve: «Ejnye Juczikám, be korán felkeltél, hisz' még a kaskatok se kukorikol.»

Juczika negédesen: «Tán a kendtek kötőlése kotkodácsolt már?»

Jancsi megütődve: «Ejnye hékám, de szaporán jár a nyelv?»

Juczika félálórol: «Rávan kaptva, meg nem is sokba kerül.»

Jancsi: «Nem ám addig, még leeresztett hajjal jársz; hanem ha majd kontyot csavaritanak a fejtőd alá, még a hátadat is felfújhatja a nyelv?»

Juczika helykén: «Majd kis kedden, borjunyuzó penteken.»

Jancsi látja, hogy nem boldogul kötekedéssel, jobb kezével átnyul a fagyalvesszőből font kerítésen, s olyan hízkelkedő gyöngédséggel kezdi vakargatni a kukoriczán csemcesegő malacz hátát, mintha nem is erőszakos halálra szánt állat, hanem az azt etető Juczika volna. Juczika oda se néz még most, pedig sejtí, hogy: ebet az uráért. Jancsi nem soká állhatja szó nélkül, hanem gondolva, hogy mulóiban a duzzogás, hizelegve megszólal:

«Juczikám! — Te?!»

Juczika muló durczasággal: «Ne birizgálja kend szegény pártát, — hadd egyék bekével.»

Jancsi erősbben vakarja a malaczot, s ismét kötekedve: «Poczi, poczi, tarka...»

Juczika felsattan: «Elhallgasson ám avval a fura nótával, mert ugy odalóditom ezt az üres szakajót, hogy magam is megbánom!»

Jancsi merészen: «Vágd hozzám no, ha rávisz a lélek! De tudom, megszidatlak anyáddal, mert én nem adom vissza.»

Juczika szemrehányóan: «Meg ám; nem ám; mert kendnek én velem mindig csak kötekedni valója van.»

Annak a csaknak a hangoztatása, meg az a durczasán is mosolygó piros kis szája — valamit sejtet Jancsival; az a szemérmesen pillantó két ragyogó szem csillanása a végig begombolt kis mándli alatt csikland, hogy Jancsi szive repes tőle. Szeretne valamit szólni, de egy okos szó se jut eszébe, s szóltan vannak mind a ketten; míg végre Jancsi dobogó szive miatt sugva mondja:

«Juczikám!... Gyere idebb tubiczám!... Sugnék valamit rózsám!»

Juczika lesüti a szemét, nem mozdul; pedig mintha szerelmes gerlice turbékolást hallana! Nem nézhet rá arra a kötekedő legényre,

hanem azért az ő keze is, — akarva nem akarva, — a malaczot simogatja; s ezen a közvetítőn odaér a Jancsi kezéhez.

Hogy reszket a kis kéz, mintha valami gonoszszágot cselekedett volna; gyenge erőszakkal vissza is húzódnék, de olyan erős az a Jancsi; de hogy ereszténél el, nem ha a kerítés kidőlné is, sőt inkább szeliden vonja maga felé. Juczika se sikkolhat, mert behallanék a konyhába, ott pedig edes anyja fűti a kemenczét, mert ki van szakaszta a megkelt kenyér!... Bizony csak engedni kell az erősebbnek! Istene ha meglátná valaki!...

«Ugyan már edes János bácsi! Ne izéljen!»

Gondol is Jancsi az esdő szóval! Lázasan, szakadozottan suttag a piruló Juczika kicsi fülebe, — hogy mit, azt még a malacz se hallaná a maga csemcesegésétől, nem hogy mi elbujva

A KERITÉS MELLETT. — BICZÓ GÉZA RAJZA.

leskelődök! Hanem mégis furcsaságos lehetett az a suttagos, mert Juczika rövid ingvallas gömbölyű karjával Jancsi felé legyintett; nem ám hogy talán megüsse; isten mentsen! Talán azért kaptam felé, hogy a száját befogja; vagy talán hogy esőktávolban tartsa magát; mert urambocsásd, az a Jancsi bácsi még.....

Hanem a malaczok elől is elfogyott a kukoricza.

«Röff, röff!»

«Ejnye, istenem, mind összegyűri az ingyálatam.» És kaczerán egyet fordulva kipenderek az ölelő karból!

Juczika anyja kikiált: «Hol vagy már?! Elkel a kenyér; gyere szaporán!»

Jancsi sóhajtva: «Sten! Sten! Kedves Juczikám! Juczika szegénytelen:» «Kendnek is edes János bácsi!»

Azután — még jobban hízta a malaczok, talán mert többször vakargatták, és hosszabb

ideig ettették őket; tudja Isten! — Az bizonyos, hogy két hónap múlva megforrt az új bor, és disznótorkor már a jegyesek újján ragyogott az ezüst karikagyűrű. Lett olyan lakodalom, hogy a negyedik utcába is elhallott a muzsikaszó, meg a vig legények nótája:

A menyecske karja
Hajlik ám már könnyen,
Hogy az ura vállát betakarja!

KISÉRI.

EGYVELEG.

* A császár koronázása alkalmából használandó trónt már megrendelték. Fekete tölgyfából készítik, gazdagon ellátják régi szláv stilben készült faragványokkal s mintegy 17,000 forintba fog kerülni. Karjait négy darab tíz láb magas oszlop képezi, melyeken a csári sas és ötvenhat ezred jelvénye lesz. Függővel bíborpirosak aranyozva.

* Az orosz udvari miniszter Grünwald nevű pétervári prémkereskedőnél rendelte meg a császár és neje számára a hermelinnel bélt bíborköpenyveket, valamint egy óriási baldachin és a trónlépcső hermelin szőnyegeknek ugyanily anyagból készült részeit. E megrendelés pályázat után készült. A Grünwald által előállított préme 100,000 darab bőr szükséges, melyeket oly ügyesen illesztettek össze, hogy csaknem lehetetlen, hogy az egészen egynemű bőféhé hermelin bélést több ezer kis bőrből van összetéve. A baldachin számára készült hermelinhez mintegy 30,000 bőr szükséges; ennek széle arany lesz s rajta aranyba himzett címerek, monogrammok és koronák. A császár koronázási ruhája az ezüst brokátnak s ezüst himzésnek valódi remeke. A ruha széle körül a himzés az uszályon körülbelül 1 arsin (mintegy 1/10 méter) széles s ezért maga az uszály 10 kilogrammnál súlyosabb.

* A porosz katonákat hivatalosan újból beöltik s ennek hatásúl tulajdonítják, hogy a himló a német hadseregben igen ritka jelenség s halálestet e miatt már hét év óta nem fordult elő még rendes himlőjárvány alkalmával sem, míg más hadseregeknel, különösen a francziák között, a himlő évenként igen nagy pusztításokat okoz.

* A gyermekek tisztántartásának művészetéről nyilvános gyakorlati előadásokat tart miss Mary Hobart New-York női előtt. Rendszeresen egy kis babát mosdat meg, tisztogat és öltöztet fel, néha egészen szokatlan dolgokat is végez vele s mindezt oly ügyesen, hogy a baba soha sem sir s mindig jól érzi magát.

* Száz évet az ókorban több híres ember ért meg. Plinius szerint Epimenides 154 éves volt. Sophokles csaknem száz éves volt, midőn híres Oedipus tragédiáját írta. Demokrit 106 éves korában halt meg. A szónok Isokrates 99, Brislarkus költő 100, Teophrast bölcész 107, Hippokratés, az orvosi tudományok atyja, 99 éves volt. Juvenal, a római satirikus, születésnapjának századik évfordulóját egézségben ülte meg. Terentius Varro 98-ik, Quintus Fabius Maximus 100-ik, Perennius Tatus 111-ik évökben haltak meg.

* Veterán énekesnő. Az angol kormány nemrég nyugalmi díjat szavazott meg a 93 éves miss Kelly énekesnőnek, ki mint 9 éves gyermek már 1799-ben föllépett a színpadra s így valószínűleg az egyetlen élő mult századi énekesnő. Virágkora a 20-as és 30-as évekre esik, később elvesztette hangját s Londonban szini tanodát nyitott. Az egykor híres művésznő még mai nap is rendkívül erős és értelmes.

NAPOLEON HERCEG ELFOGATÁSA.

Január 15-ének reggelén arra ébredt Páris városa, hogy mindenféle színű falragaszokat látott az utcaszögleteken, állsurva e névvel: *Napoleon*. A közönség megállott s csoportokban olvasta a kiragasztott hirdetéseket.

Mult heti lapunkból már értesült az olvasó, hogy e falragaszok Napoleon Jeromos herceg kiáltványát tartalmazták, melynek készülről sejtelve sem volt a különben szemfüles rendőrségnek, annyira nem, hogy a rendőröközgek, mikor már a hirdetések ki voltak ragasztva, felsőbb utasítás híjában egész délelőtti tíz óráig ott hagyták a falakon, s a kíváncsi nép egész tömegékké nőtt előttök. Kezdetben azt hitték, rossz tréfa az egész, a melylyel valami republikánus akarja a Napoleonidák rovására bolonddá tenni. De csakhamar kiderült, hogy az bizony komoly dolog akarja lenni, annyira komoly, hogy a hercegi szerzőt néhány óra múlva el is szállították a Conciergerie-nek nevezett fogházba.

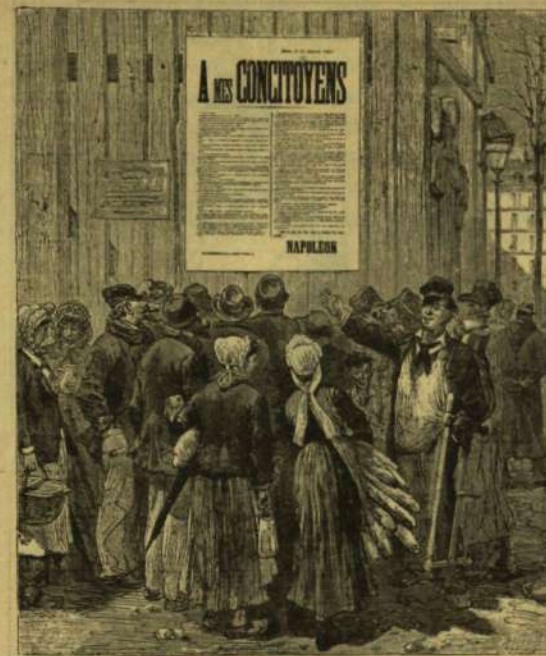
Midőn Clément rendőrbiztos, a bírósági kiküldött jelentkezett a hercegnél, két óra tájban, nem találta odahaza, Antin-utczai lakásán. A herceg, rendes szokása szerint, éppen akkor tette délelőtti sétakocsizását. Clément tehát bevárta, míg megérkezett kocsiján. Intett a kocsisnak, hogy állítsa meg lovát; de az nem vette észre a jelt, tovább akart hajítani; mire Clément a vele levő rendőri közegek által megfogatta a lovat s a kocsit megállítatva, annak ajtajához lépett s előadván küldetését, felszólította a herceget, hogy szálljon ki.

Különös, hogy engem mindig ön által fogatnak el, mondá a herceg, czélován 1872-ki elfogatására, a melylyel szintén Clément volt megbizva.

Most a herceget föl kísérték a lakosztályába, a hol Benoit vizsgáló bíró kihallgatta, mely alkalommal a herceg teljes felelősséget vállalt manifesztumáért. Fél órával később a herceg Clément-t berkocsiba ült, mely elvitte őket a Conciergeriebe, a hol egy tágas terembe vezették, mely az igazságügyi palota egy kerek tornyában van elhelyezve, az u. n. «arany» vagy «kincses torony»-ban. Egy ágy, néhány szék, egy asztal a terem összes bútora, de a herceg iránti tekintetből egy másik ágyat is tettek bele szolgálja számára s megengedték, hogy könyveket hozasson.

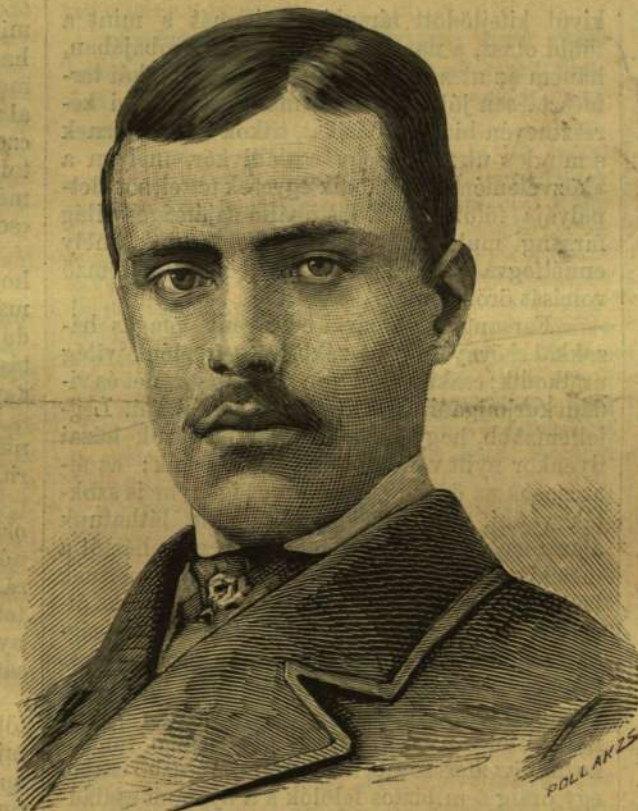
A manifesztumban, melyet Napoleon Jeromos herceg a francia nemzethez intézett, jóformán úgy mutatta be magát, mint fiának versenytársát az esetre, ha a császári trón fölláthatnák. Midőn Napoleon Lajos III. Napoleon név alatt császárrá lón, az 1852-ben tartott családi konferencián Jeromos herceg lón esetleges utódává kizemelve a császári trónon. De soha se bírta teljes mértékben a nemzet rokonszenvét, sőt még a bonapartistákét sem, kik sokkal inkább látták a császárságot megszállárditva, ha III. Napoleon megnősül s fiutódról gondoskodik. Mint tudjuk, ez meg is történt, III. Napoleon összekelt Montijo Eugeniával s e házasságból született Napoleon Lajos herceg, ki által Jeromos most már a közvetlen trónörökös jogtól elesett. Innen származik a gyűlölködés is, melylyel Jeromos a császárné és fia iránt viseltetett. Addig, míg III. Napoleon fia életben volt, Jeromos nem is gondolhatott arra, hogy a francia nemzet ő rá úgy tekintsen, mint majdani császárra. De sőt midőn Napoleon Lajos a zulföldön elesett, Jeromosnak még akkor sem ragyogott föl reményosillaga, mert Napoleon Lajos herceg hátrahagyott végrendeletében nem őt magát, hanem idősb fiát, Viktor herceget nevezte meg utódjának.

Ez a Viktor, kinek arczképét ez alkalommal bemutatjuk, 1862. július 18-án született Párisban, Jeromos hercegnek Viktor Emánuel király leányával, Klotilddal kötött házasságából, — most tehát huszonegyedik évében van s mint önkényes szolgá Orleansban, a 32-ik tüzérezredben. A bonapartisták nagy reményeket kötnek hozzá, mint igen derék, lovagias fiuhoz, kit a párt hírlapirói már eddig is a «bátorszívű» jelzővel ruházták föl, mintegy ellentétül atyjának, a ki ily jelzőre soha sem igyekezett jogot

Napoleon herceg manifesztuma egy párisi utcasarkon január 15-én.

szerezni életében. A bonapartista-párt azon része, mely semmi szín alatt nem kíván tágitani a zulföldön elhunyt császári herceg vég-

NAPOLEON VIKTOR HERCEG.

rendeletétől, kisebb ugyan, de zajosabb s egyik vezérféria a parlamenti és hírlapi botránnyós, az ifjabb Cassagnac.

Rajta kívül Jeromos hercegnek még egy fia (az 1864-ben született Lajos) és egy leánya (az 1866-ban született Mária) van.

KRAPOTKIN HERCEG ES AZ ANARKHISTÁK PÖRE LYONBAN.

Nagy figyelmet keltő pör indult meg Lyonban január hó 8-án. A vádlottak, szám szerint ötvenketten, a sz. Pál fogházban voltak letartóztatva s onnan szállították át az igazságügyi palotába, melynek tárgyalási termét ez alkalommal bemutatjuk. A nagy számhoz képest volt berendezve a terem is. A padokat, melyek rendszerint a tanuk számára vannak lefoglalva, most a vádlottak ülték tele s mindenik mellett egy-egy fegyveres őr. A védők, köztük Laguerre, ki a monceau-les-minesi pörben is szerepelt, az esküdték padjaiban ülték. A terem hátterében aránylag kevés tér maradt a közönség számára. A karzatokon ott voltak a nők vádlottak nejei, köztök Krapotkin hercegné, kinek férjét az anarkhistákkal való összeköttetés gyanújából Thononban fogták el, midőn Svájcából az orosz kormány sürgetésére kiutasítva, Franciaországba jött.

Krapotkin herceg orosz alattvaló. Családja mesés gazdagságu volt és nagy mértékben bírta a csárok kegyét. A nemesi hadapród-iskolában nyerte nevelését, melyet befejezván, kamarása lón II. Sándor császár nejeinek, Mária Alexandrovna császárné. Sokat foglalkozott a geológiával, a népismével és földrajzzal s ezekben annyi ismeretet gyűjtött, hogy később munkatársra lehetett Réclus Elyséennek, a világhírű írónak «Atalános földrajz» című műve megírásánál s a szent-pétervári földrajzi társaság őt bizta meg, hogy Finnlandban tanulmányutat tegyen.

1871 felé kezdett tüzetesebben foglalkozni a szocializmus tanaival. Ez időben Európában utazott s a többek között meglátogatta Svájcot is, a hol összeköttetésbe lépett az oda menekült forradalmárokkal s egyik leglelkesebb feje lón az anarkhista pártnak. Visszatérve hazájába, apostola lett a szocialista tanoknak s *Borodin* név alatt gyűléseket tartott a szent-pétervári munkásokkal, majd egy másik álaraz alatt a vidékre ment a szocialista propaganda érdekében izgatni. Erre aztán elfogták. A császár azonban, ugy mondják, igen szerette s ellene volt, hogy Szibériába száműzzék. A Péter-Pál erődbe zárták el tehát, hol azonban esztendeig volt fogoly. Itt kapta veszedelmes és kínos baját, a skorbutot (mely most ujában ismét kitörni készül rajta), mire kórházba szállították. Innen aztán sikerült nagy nehezen megszöknie, túl jutnia az orosz határon s Genfbe menekülni, hol megismerkedett Rochefort-tal s ettől kezdve tényleges részt vett a nyugati államok forradalmi mozgalmaiban.

A francia hatóságok azért fogták el, mivel a francia anarkhista párttal és Internacionáléval hitték összeköttetésben állónak, mely szövevények munkabeszüntetések rendezésére, a haza, család, vagyon és vallás eltörlésére alakultak.

Krapotkin herceg, ki e pörnek a legerdekesebb alakja, már azért is, mivel az orosz nihilisták főnökeinek tartatik, bevallotta nyíltan, hogy ő az anarkhikus eszméket mindig terjeszteni igyekezett s azokat a Lyonban és Saint-Etienneben tartott francia munkásgyűléseken hirdette. S ha arról volna szó, az anarkhisták megsemmisüljenek-e, vagy dinamit által tartásuk fönn magukat, ő, ugy mond, az utóbbit ajánlá. De azt határozottan tagadta, hogy ő a gyilkosságot jogosult fegyvernek ajánlotta volna. A január 16-án tartott végtárgyaláson Krapotkin herceg egész életét előadta, azt is, hogy edes atyja rabszolgákat (jobbágyokat) tartott s az ezeken elkövetett kegyetlenségek érlelték meg benne az eszmét már kis korában, hogy az embertelenségek megszüntetésének igyekezék szentelni életét. Svájcban azon volt, hogy a népekre fölvilágosító irányban hasson, azt azonban tagadta vallomásaiban, hogy ő feje lenne az anarkhistaoknak vagy nihilistáknak. Ő más, ő

szocialista, ki a társadalom problémáit a birtokviszonyok megváltoztatása által kívánja megoldani, mire a vagyonnak egységessé általi kisajátítását hiszi alkalmasnak. Bizonyította, hogy ma Internacionále már nem is létezik, abban az értelemben, a mely felőle elérjék. Azt azonban megjövendőli, hogy egy évtized se fog elmúlni s nagy forradalom lesz mindenütt, melyet békésen lehetne végrehajtani, ha az osztályok egymás elleni gyűlöletét nem szítanák. De szabad csak, szabad gondolat, szabad vizsgálódás helyett azok büntetnek és erőszakoskodnak, s ez teendő majd a forradalmat rettentessé, mely ha kitör: abban esztendő venni minden beesület embernek kötelessége lesz.

Krapotkin herceget a lyoni törvényszék, daczára annak, hogy a bíróság elnöke fenyegető levelet kapott, öt évi fogságra, tíz évi rendőri felügyelet alatt maradásra, politikai jogainak öt évi elvesztésére s többi társával egyetemlegesen 20 ezer frank bírságra ítélte. Osztónak velesé hasonló büntetésben Gauthier, Bordot és Bernand vádlottak, míg a többi vádlott 6 hónaptól 4 évig terjedő fogságra ítéltetett, ötven pedig fölmenteték.

Az ítélet kihirdetése után sirással és zokogással lón tele a terem. A szegény elítéltek nejei férjeikhez akartak menni, hogy elbucszanak tőlök, az örök azonban nem engedték,

1. A törvényszék elnöke. — 2. Krapotkin herceg. — 3. Krapotkin herceg neje. — 4. Krapotkin titkára. — 5. Krapotkiné nővére. — 6. Központi bizottság. — 7. Buzsáki vádlott. — 8. Védő ügyvéd. — 9. Vádlottak és rendőr. — 10. Egyik fővádlott. — 11. Potai vádlott.

AZ ANARKHISTÁK PÖRE LYONBAN. — EGYES ALAKOK.

Krapotkin herceg neje, kit a korrólton keresztül férjéhez hajolva mutat képünk a híres kommunard igazgató, Michel Lujza karján távozott.

Mint képünkön látható, Krapotkin herceg magas, sugaras, öreges férfi, hosszú szakállal, kopasz fejvel, melyet alól gyér hajzat koszorúz, fogatlan szájjal. Mozdulatai egyáltalán nem mondhatók előkelőknek. Egészen tanulmányainak, politikai eszményképeinek élve, — nem igen tart sokra semmi egyebet s a külsőségek iránt csaknem czinkus közönyt tanusít. Különböző rendkívüli munkáerő lakik benne s mély tudományos készlettel. Genfben aránylag elég szűk körülmények között élt, többnyire irodalmi munkássága s ama lezke-órák után, melyeket némely tudományból s az élő nyelvekből adott.

FARSANGI LÁTOGATÁS VELENCEZÉBEN.

Ki ne ismerné a «Venezei karnevalt»? Paganini búhajós vonója világszerte híressé tette e nevet s ma, midőn karnevalról beszélünk, Venecza is önkénytelenül eszünkbe jut. Anyi bizonyos, hogy az adriai tenger e büszke városának lakói épen úgy, mint az olaszok általában, nagyon szeretnek mulatni s jól fel tudják használni a farsangnak minden óráját. A Szent-Márk-téren éjjel-nappal hemzseg a néptömeg s midőn lealkonyodik, a híres tért valóban mesés ünnepi látványt nyújt, melyet költők és festők régi idők óta fogra, soha bele nem fáradva, igyekeztek megörökíteni.

Képünk is egy ily, kevéssé ismert jellemző vonást mutat be, álarzások farsangi látogatását a családi tüzhelynél. Farsangi kép ez is; de nem a fényes Szent-Márk-téren lefolyó ünnep kiegészítő része, hanem valami egészen más: a veneczei nyárs-polgárság mulatsága. Mert ilyen is van Venecza. Az utazók nagy része csak a Szent-Márk-tér s a nagy csatornát ismeri, a többi helyekről csak némi homályos fogalma van, mint szűk, magas épületek közötti csaknem elenyésző sikátor-tömlökekről, mely sikátorok némely részeibe a napsgár sem bír behatolni s az idegen, ha csolnakkal nem jő, a csatornák fölött bolthajtásos emelkedő hidakon át rendkívül farszós utat kénytelen megtenni, míg ideér s itt csaknem menthetetlenül elvész az olykor alig egy öl széles folyosók szövevényébe. E helyeken lakik a veneczei nép s az egyszerű polgárság. Egészen sajátosság s nem épen kellemes városrészek ezek. A hagnya, szalámi és sajt illata mindenfelé betölti a levegőt, az ablakokból és erkélyekből, mert ilyen is sok van, lepedők és ruhák lógnak ki a nap minden órájában s az üzlet emberei, valamint a narancs-, sz. János-kenyer-és sült gesztenye-árusok a különben is keskeny utcza jó nagyrészt saját portékáik számára foglalják le. De a veneczei ember e kellemetlen helyen is megtartotta rend-

külül kifejlődött társulási hajlamát s mint a többi olasz, a nap nagy részét nem szobájában, hanem az utcán tölti. A szűk utcák lakói természetesen jól ismerik egymást; mindenki keresztneven hívja a másikat, titkok nem léteznek s minden utcza egy-egy családi kör, melyen a «közvelemény» uralkodik egységes tettei, sőt élet-pályája fölött is. E kis önálló sajátosság világ farsangi mulatságok mutatja be képünk, mely ennél fogva a veneczei népelet egyik jellemző vonását örökíti meg.

Farsang alkalmával e keskeny, magas házzal körüvezett utcákban igen élénk világ uralkodik; csaknem folytonosan lehet zenét és vidám kurjongatásokat, kiabálásokat hallani. Legjellemzőbb, hogy az előkelőbb polgárok házai ilyenkor nyílt vendégladókákká lesznek; az álarzások az ósregi szabadalmat igénybe is szokták venni. Az utcákon mindenütt láthatunk álarzásokból álló meneteket, melyek háztól a másikig megy; lármával s tréfálkozva mennek be a házakba, de csak egy pár pillanatra. Az álarzások nagyrésze a családdal közel rokonságban vagy barátságos viszonyban álló emberek, kik más városrészekből is eljönnek ide, néha azonban egyszerű idegenek vagy bevők. A karneval utolsó nyolcz napján oly sürűn mutatkoznak az álarzások, hogy tekintélyesebb család egy óráig sem biztos felőlők s a nyugodt család-apa nem is mulasztja el panaszait fölörölni a régi bolondság ellen, melynek ma már igazán csak a pajkos fiatalosság örül s a szerelmese, kik ily módon zavartalanul találkozhatnak.

A mi családunkat is, egy tekintélyes hagymakereskedőt, épen ebéd közben zavarták meg az álarzások. Nagyszámú családján kívül még a városrészes plebánosa, a háziaszony fivére, is jelen van. Egész sereg álarzós ember jő be, tréfásan, komoly tartással. A vidám sereg vezetője egy apródnak öltözött karsu fiatal ember, ki a legidősebb valóban csinos leányhoz közeledik s bokráját nyújtja át, változtatott hangon üdvözlő. A leány, úgy látszik, megismerte a titkos idegent, mert egészen elpirult s szívének dobogását majdnem hallani lehet; kissé habozik, de végre mégis elfogadja a bokráját, mely kétségkívül igen kellemes emléke lesz. A mama ezalatt kutatgatja, ki lehetnek az álarzások és a háziúr ósi vendégszerető szokás szerint poharát emeli fel s egy álarzósra köszönti, kit jól ismer, mert közeli barátja. Most néhány élénk perc következik, egy pár palacska kiürül, tréfálkoznak, ingerkednek s erre a vidám álarzós tömeg ismét eltávozik, magára hagyva a családot, mely most az álarzósok kiléte felől tanakodik és terveket kovácsol, hogyan lehetne a látogatást visszaadni.

Igy mutat a veneczei nép s kétségtelen, hogy az álarzások ily látogatásának van bizonyos sajátosságos varázsa.

AZ ORODI ÖT HALOM.

Egy a régi, mesés kor hagyományai közül, a melyekről a történelem megfélemlített, a néphagyományok százaga labirintjába pedig még jobban bebonnyolót a találgatás és tapogatózás hinirába.

Ha egyebet nem, elmondjuk legalább *meséjét* e halmoknak, melyekről senki se tudhatja, mik és mikoraiak, s melyek mégis a környék lakosai s egyes régiség-búváink előtt is elvitázhatlan történelmi szereppel bírnak.

E halmok Arad várostól egy óra s Glogovác, vagyis a régi *Orod*-tól egy negyed óra járásnyira fekszenek közvetlen véggel az erdélyi országra feküdvé.

Hogy mily korban és kik által hanyattak e nem természetesen halmok, arról okmányaink mélyen hallgatnak; nem megvetendők azonban az e tekintetbeni szakértők kombinációi s a hozzájuk fűzött népmondák, melyeknek elseje ép úgy, mint az utóbbiak egymás közt is lényegesen eltérnek egymástól.

A néphagyomány e halmokat római, illetőleg dák síroknak tartja, melyekbe egy régi római és dákus háboru ezernyi elesettjeit takartották el. E szájhagyomány a valószínűség némi színt nyeri az által, hogy az ugynevezett «római sáncok» e halmoktól alig egy órányira, a hegyaljai vonal alatt futnak el, mely sáncok mellett a történelem is több igen véres és öldökölő csatát szerepeltet.

Egy másik néphagyomány szerint, melyek minden áron temető akarnak kiokoskodni e halmokból, ide azon 68 főnémes teste van eltemetve, kiket vak Béla híres *orodi* országgyűlése alatt, a királyné intésére, a királypártiak lekönczoltak. A temető-elmélet azonban meghazudtolja a tapasztalás, mert többszörös és valóban mély ásatások dacára bennök semminemű csontmaradványokra nem találtak.

Variál még egy pár oly mesés nézet is, hogy a roppant földrakások alá a tatárjárás alkalmával a megremült nép kinecsét rejtette volna, de mint minden efféle kinecsrejtetési találgatások a mily kedvelt eszmék a nép előtt, oly kevés alappal bírnak.

Sokkal közelebb járnak azonban a valószínűséghez, — mert a valóság még így sem deríthető föl, — a szakértők kombinációi.

Egy rész e földhányásokat a híres *orodi országgyűlés* színhelyének tartja, melyek közül négy halmon az ország négy főméltóságának zászlai; az ötödiken, a középsőn pedig, mely tetején behajlott és sokkal laposabb és könnyebb följárata mint a többi, a királyi család sátra volt fölítve.

Őseink azonszokása, hogy országgyűléseiket többnyire szabadban tartották; de különben is, miután egész Glogovácra, a régi *Orod*on, az apátság és kolostor romjain kívül semmi olys rommaradvány nincsen, mely egy országgyűlés megtartására alkalmas épületről tanuskodhatnék, sem az apátság története arról, hogy a kolostor falai között, vagy *czintermében* (mint ez Szegeden volt) valaha országgyűlést tartott volna — nem emlékezik; e körülmények e föltevést valószínűvé teszik.

Hogy azonban e halmok épen ez *alkalomra* hanyattak volna, igen bajos volna állítani, miután a történelem és hagyományok, melyek pedig számtalan más, szabadban tartott országgyűlésről emlékeznek, azt sehol nem mondják, se nem bizonyítják, hogy ily czérra ily nagy mérvű földhányások, ily óriási munkaerőt igénylő roppant halmok készítettettek volna.

Nincs ennek nyoma Rákoson, nincs nyoma Dömösön, nincs más országgyűlési helyeken sem. Hanem hogy a vak Béla országgyűlése alatt e halmokat, mint a legelsőb rónás vidéken fekvő emelkedéseket ily czélra *fölhasználták*, ez több, mint valószínű.

A halmok eredete tehát még előbb keresendő.

Részünkről hajlandók vagyunk e halmokat «római ör-halmok»-nak tartani, melyek a folyamok, szorosok s egyéb fontosabb pontok mellett szokásos őrtüzek és mai nyelven «*előörs*»-öknek állomáspontjai voltak. És e pontnak akkori fontosságát ki sem tagadhatja. Egy oldalon a hőmpolygó Maros, alig egy negyedóra távolban; másrészlől a maig nevezetes *lippai* szoros, Erdélynek e Magyarország felőli kulcsa, háttérben pedig a hosszan elnyúló római erődítve-

nyek, az u. n. földhányások, vagy *római sáncok*. E fontos pontok őrhelye, őrbalmainak tartjuk mi a híres *orodi* vagy *glogováci* «öt halmokat», melyeknek hivatása volt az Alföld felől jövő bajok jelzése és a fenyegetett helyeknek elég korai figyelmeztetése.

A ki a halmokat és a szomszédos római földhányásokat közelebbről megtekinti, okvetlen azon gondolatra jön, hogy a két földhányás ugyanegy időből ered, és egymásnak kiegészítő része.

Mai napság a halmokat a buzgó nép, alkalmatos volta miatt, kalvária-hegynék használja. Először a hegy tetejére állítottak három keresztet, melynek középsőjén föl van jegyezve a fölállító neve és állításának éve:

«*Ano 1783 Josef Mehrle*».

1852-ben — ha jól emlékszem — valami Huberti nevű gazdag glogováci lakos egy kápolnát építtetett az első halomba és pedig úgy, hogy csak a homlokzat áll ki a földből; a halom körül pedig az ismeretes kalvária «stációk»-at; remélvén, hogy majd a Radnára évenként ezrével arra eljáró bucsusoktól, kik a glogováci őrhalmnál rendszeren pihenőt tartanak, krajczárokat szedve — jó üzletet csinálhat. Csinált is egy pár éven át, hanem azután a *gsefet* e csanádi püspök betöltötte s a bejövő állereket azóta a kápolna-alapra eszik. Tán megemlíthetjük egyuttal, hogy a duszagad ember, *hasznó* gazdaság mellett, később koldusbotra jutott s elhagyta az utcán halt el.

Említesse méltó a «szegedi bucsusok» azon különös szokása, hogy midőn a kisasszony napj radnai bucsura, évenként legalább két-három ezer számban erre elmennek, a halom tetején azokat, kik *először* vesznek részt a radnai bucsun, fejökre vizet öntvén, formálisan megkeresztelik s nekik nevet is adnak. A keresztelést a választott keresztapa, vagy leányoknál anyja végezi s kötelességükben áll a kereszt-fiauk valami bucsufélt venni Radnán.

E formális második keresztelés még nem jutott eszébe senkinek megbotránkolni....

Hogy az őthalomnál végezünk be sorainkat, megemlíthetjük még, hogy a halmok mind-egyike részint privát kincsesök, részint a ménesi uradalom által, részint a kápolna építésekor több ízben megátvány, soha semminemű csontmaradvány fölszínre nem jött. Pásztorok és földművesek, kik szeretnek egy-egy kicsit a halomból a sajátjukhoz leszántani, olykor találnak egy-egy ezüst- vagy rézpenzt, de ezekből egyetlen egy se jut műtörtébe, hogy valamit legalább ily uton ki lehetne okoskodni a halmoknak mindenestre ép oly érdekes, mint bizonytalan történetéből.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A «*Budapesti Szemle*» februári kötete, ép úgy mint a többiek mindig, gazdag tartalom és közleményei sokfélék. Jelentékeny részét a kötetnek Rényi Rezső tanulmánya foglalja el Itália költészetéről. Úgy tudjuk, hogy nagy munka részlete ez, mely Itália irodalmával teljesen, s mint a köztöltés rész mutatja, nagy gonddal és alaposan foglalkozik. E rész, mely a «*Budapesti Szemle*»-ben harmadfelvet foglal el, a szerzetes költőkről szól. Ezt követi Kovács Lajos érdekes történelmi tanulmányainak folytatása, a harmadik köztöltés, a bécsi kamarilláról szól a forradalom alatt. János Gusztávól a Long-fellow «*Arany legendája*»-nak jeles fordításából a befejező részt kapjuk, Földes Bélától nemzetgazdasági cikket «*Pénzesség és áruk*» cím alatt, továbbá Közgazdasági szemlét — s től. A könyvismertetések közt két nagy és nevezetes munka bírálatainak bekezdő részeit olvassuk. Az egyik Kossuth «*Iratai*»-val foglalkozik, nagy dicsérrel szólva Kossuth előadásai hevével, magával ragadó lendületességéről. Egyébírtant meg folytatása lesz az ismeretesség. A másikban Marczali ismerteti Vámbéry munkáját a magyarok eredetéről; ennek is hátra van még befejező része. «*Nyílt levelek a szerkesztőhöz*» zárják be a kötetet. Az elsőben gróf Szécsen Antal felel Pompernynek röviden, ki Szécsennek az 1839—41-iki országgyűlésről irt cikkének irányát nem helyeselte. Most Szécsen azt mondja, hogy Pomperny nem értette meg őt teljesen s föltételek értelmű mondatoknak föltétlen értelmest adott.

Ilyennek jelenti ki azt is, hogy Széchenyi államférfi belátását kicsinyelte volna. A másodikban Trefort Ágost miniszter a Majláth Béla cikke alkalmából (a budapesti lánchíd története) fejezi ki abbéli óhaját, hogy bárcsak megírják a hivatottak a negyvenes évek eseményeit, mint szemtanúk. Erre a szerkesztő tesz rövid megjegyzést, reményét fejezve ki, hogy ebben Trefort is támogatni fogja. «*Budapesti Szemle*» előfizetési ára egész évre 12 frt.

«*Három beszéd a felsőházról*». Trefort miniszter ki választóihoz intézett beszédeiben s külön cikkekben is foglalkozott a magyar főrendiház újjáalakításának szükségével, most három beszédet adott ki a törvényhozás s második fuitoráról. E beszédek Thiers, Royer-Collard és Guizot tartották 1831-ben, mikor a francia pair-kamara szervezése volt napirenden. A három beszédet Keszler József tanár fordította le s a miniszter rövid bevezetéssel látta el. Kapható Kilián Frigyes egyetemi könyvkereskedőnél, ára 80 kr.

«*Finn könyv Magyarországról*». *Jalava* Antal, a magyar nyelv tanítója a helsinki egyetemen, ki már két ízben meglátogatta hazánkat és hosszabb ideig tartózkodott közöttünk, most népszerű munkát irt «*Magyarország*» cím alatt. A munka füzetekben jelenik meg. Az első füzet 36 negyedréte oldalra terjed és 21 képpel van illusztrálva, melyek nagy részt a «*Vasárnapi Ujság*»-ból vették át. Szól az ország földrajzi helyzetéről, a népességről, elmondja röviden hazánk történetét és azután részletesen leírja a fővárost.

A «*Petőfi-társaság könyvtára*» című vállalatból, melyben Aigner a társaság kiadványait füzeteként adja ki, újabb hat füzetet kaptunk, a 8—13 füzeteket.

Két füzetben van Ejszaki Károly «*A cydoni alma*» ötfelvonásos művétéke; a végét egy harmadik füzetben kapjuk, melyben megkezdődik gróf *Zichy Géza költeményeinek* közzése, s ebből még egy füzet is van. Endrői Sándor előbeszélése, «*Másodvirágzás*» két füzetet tölt be. Ara egy füzetnek 30 krajczár. — Ugyancsak az Aigner-féle «*Magyar könyvtára*» 12-ik évfolyamának első füzetében «*Egy ballada*» című eredeti 4 felvonásos színműt talált helyet, Márkus Józseftől. Ara 40 kr.

«*Tisza-Eszlár a multban és jelenben*» cím alatt *Onody Géza* képviselő terjedelmes kötetet adott ki, mely Solymosi Eszter képet is közli, Abonyi Lajosnak emlékeztet után készített festménye után. A könyv egybírta nemcsak a tisza-eszlári esettel foglalkozik, ez a könyvnek csak utolsó fejezete, hanem szól a zsidókról általában, aztán a zsidó vallás misztériumairól, legközelebb pedig azt igyekszik bizonyítani, hogy a zsidók rituális gyilkosságát már sokszor követtek el. Ara 1 frt 50 kr.

«*Rögtöni segély balesetekben*» címe egy füzetnek, melyet az Eggenberger-féle könyvkereskedés adott ki, s mely hasznos utmutató arra nézve, hogy szerencsétlenség alkalmával, mikor nincs jelen orvos, mikép lehet segélyt nyújtani, s mily eljárást kell követni. Dr. *Esmarch* Frigyesnek, a kieli egyetemjeles sebészeti tanárának műve ez, ki az általa alakított samaritánus iskolában mint népszerű előadást olvasta föl, s *Kreiser* Károly fordította le magyarra. Az emberi test szervezetét és sebekötési módokat feltüntető két tábla is van hozzá mellékelve. A német könyvet már több nyelvre lefordították. A magyar kiadás csinos kiállításban, kemény kötésben a vörös kereszt jelvényével jelent meg s ára 1 frt.

«*Folyóiratok*». Az «*Ungarische Revue*» deczemberi füzeté, az évfolyam jegyzékével most jelent meg. Közli Jókai emlékbeszédét Petőfi Sándorról; Endrői ódjáját Petőféhoz, Neugebauer fordításában; Trefort Ágost miniszter fejtegetését a főrendiház reformjáról; ismeretést Acádi Ignácól Thaly Kálmánról I. Rákóczi Ferencz ifjúságáról szóló művéről; Rosenfeldtől egy közleményt cigány dalokról, végül a Petőfi-szobor történetét. — A «*Paedagogiai Szemle*» januári füzetével negyedik évfolyamába lépett. Közli a kisdudóvás terén érdemeket szerzett Rapos József arczképét, s ugyancsak töle nagyobb cikket az alapveléről és a népiszkoláról. Ezen kívül Zádor Gyula, Bill József szerkesztő, Józsa Pál irtak bele cikketeket. Előfizetési ára egész évre 2 frt 50 kr. — A «*Nemzetgazdasági Szemle*» új folyamának szerkeszti György Endre) első füzetében az ipartörvény revizójáról értekezik Heltsai Ferencz, s terjedelmes munkája, melyből most az első rész kapjuk, az érdeklött körök figyelmét bizonynyal magára vonja. Pólya Jakab a szegényügyről, Schwarz B. pénzügyesrészről megváltoztatásáról cikkeznek, s ezenkívül közérdeklő több kisebb közlemény teszi még a tartalmat. Előfizetési ára egy évre 6 frt.

A «*Magyar Tanügy*», mely mint a közoktatásügy egyetemes folyóirata már tíz év óta egyik kiváló közlönye az oktatásügy irodalmának, az új év óta szerkesztőt változtatott. A nagy elfoglaltságra dr. Kármán Mór viszaszalépett s helyét Alexander Bernát egyetemi magántanár, s a filozófiai és tanügyi irodalomból ismert író foglalta el. Az első két füzet az új szerkesztő vezetése alatt folytatja az eddigi irányt és a munkatársak erős csoportja támogatja. A jan. füzetben Szász Károlytól, Volf Györgyötől, Komáromy Lajostól, dr. Paner Imrétől, Berecz Antalról, Malmosi Károlytól, dr. Asbóth Oskártól (a szerb iskolákról és orosz tanítókról hazánkban), Sebestyén Gyulától stb. talánunk cikkekkel, a februári füzet pedig Greguss Ágost egy hátrahagyott dolgozatát («*Az értelem szép köréből*») közli, ezenkívül Mihály József, Petrovich Ferencz, Tóth József tanfelügyelő, Szilasi Móricz, Tóglás Gábor irtak bele. Évenként 10 füzet jelenik meg; kiadja az Eggenberger-féle budapesti könyvkereskedés, előfizetési ára egész évre 6 frt, félévire 3 frt.

«*A képzőművészet remekei*» című díszes vállalatból, melyben *Divald Károly* tapintatúval adja ki, tiszta fénynyomatokban, a híres mesterek remekműveinek másolatát, az új folyam első kötete öt műlappal jelent meg. Zlészecs cimlap is van hozzá mellékelve, Benczur Béla tollrajzában. A műlapok ezek: Aphrodite, híres szobormű másolata; «*Az utolsó vacsora*» Lionardo da Vincitől; «*Galatea*», Rafaeltól; «*A gyümölcs koszoru*» Rubenstől, «*Krisztus levétele a keresztől*», Rembrandtól. Terjedelmes magyarázat is van mellékelve *Szendrei János*-tól. Egy füzet ára 1 frt 20 kr.

Uj zeneművek. A Rózsavölgyi és társas céznel megjelent a «*Lujza-gavotte*» című szerzemény, melyet Merker Andor irt, s Kobur Kir. herczegnek van ajánlva. Ugyane című szalon-ábránd-ját. Mindkét mű zongorára való s ára egynek-egyet 80—80 kr.

A nemzeti színházban január 26-án mutatták be Feuillel Oktáv legújabb színművét «*Egy párisi regény*» cím alatt, mely Párisban az őszszel nagy hatást tett, s nálunk is dicsékedett a francia színművek jó és tetszatos oldalaival, nagy hatású jelenetekkel, érdekléztető fölveleményekkel. Tartalmára nézve gazdag, mint egy mozgalmas regény; drámaiságának értéke sokszor a színészekre van bízva, bevégzése mesterkelt, melodramatikus. Feuillel azonban igen melegen tudja festeni az érzelmeiket, benső hanggal bír, s ezáltal nemcsak a rokonszenves alakokban mutatja be virtuozitását, hanem egy nagy világi, Chevalier báró, a duszagad léha ember következetes és élteljes rajzában is. A darab meghattotta a közönséget, s ebben kiváló része van az előadás jelességének is.

A cím «*Egy párisi regény*» alkalmasint azt akarja jelenteni, hogy a párisi szalonokban nem ritka az ilyen történet, melyben a nő csak addig boldog, míg gazdag, melyben a pénzrel az életet hajhászák, mint Chevalier báró. Ha röviden akarjuk elmondani a mű tartalmát, a szerzőnek ama szavát kell idéznünk: a nőt rendszeren arra nevelik, hogy többre becsülje a mellékést, mint a levelet, s ha nincs meg a fölösleges, azt higgye, hogy nincs semmije. Targy Henri neje, Marcellen bizonyul be ez. Férje gazdag, de egy kis regény elveszi tőle vagyonát. Ugyanis még évek előtt atyjának egyik barátja három millió frankot bizott atyjára, hogy majd adja át azt egy leányának, de csak akkor, ha e leány atyja meghal, mert e leány az ő törvénytelen gyermeke, s ha előbb átadja, a leány állítólagos atyja megtudja felesége hűtlenségét. A ki a pénzátadta, meghalt. Az öreg Targy pedig szerencsétlenül járt, hozzá nyult a pénzhez, nem adta át a leány számára, s most Targy Henri e pénzéből gazdag. Ez nyomja lelkét Targy özvegének, s végre is bevallja fiának a titkot. A pénz a duszagad Chevalier báró feleségét illeti. Targy Henri elhatározza, hogy a pénzt visszaadja annak, a kit illet. Neje, Marcellé is beleegyezik ebbe. Most már Targy szegény ember lesz. Chevalier báró üzletszerű ridegséggel fogadja el a milliókat s Henriknek titkári állást ad hánál, nem jószívűségből, hanem hogy közelében legyen Marcellé, a kire szemet vetett. Marcellé nem sokáig bírja ki a szegényes körülmények romantikáját. Inkább nélkülözne a kenyéret, mint az új keztyűt. Chevalier báró már feljogosítva érzi magát, hogy szerelmi ajánlatot tegyen a fiatal nőnek, de ez elutasítja. Hanem azért megszokik férjétől; meg Amerikába. Szép hangja van, jól énekel, a színpadokon akar dicsőséget és pénzt keresni. Nagy hatású jelenet, mikor a férj hazatér, s anyja fogadja és tudtára adja mi történt. Erős realistikus színekkel van festve egy más jelenet, mikor Chevalier báró dőszöl nő társaságában, élteti a gazdaságot, a szerelmet, s egyszerre összerogyik és meghal. Halmi kitünően játszta e szerepet. Chevalier báró egész jellemé megmagyarázza, hogy neje nem lángról érte és

szíve önkénytelenül Targy felé fordul. E két szív meg is érte egymást s közelédek. De utjokban áll Marcelle. Egyszerre az a hír érkezik róla, hogy a gőz, melyen utazott, elslyedte, s ő is odaveszett. Nem veszett oda, nem sokára visszatért, bűnbánólag. A férj anjya jár közben a bocsnátért. Ez azt mondja, hogy irgalomból helyet ad e nőnek, mert meg akarja menteni az elszűdéstől, de megbocsátani soha sem fog. Ezt a mellékszobában hallja Marcelle, s megmérgezi magát. Így bűnhődik a családi otthont könnyelmű elhagyástól, s így hátrítja el Feuillet a gátat két, egymáshoz méltó szív egyesülése elől.

Az előadásban Prielle Korneliának (az öreg Targyné), Helvey Laurának (Marcelle), Halminak (a báró), P. Markus Emiliának (a báróné), Csillag Teréznek (egy táncos nő). Nádainak (Targy) nagy jelenetei vannak, s művészi összhangban tartják az egész előadást.

Az operánál a régebbi jeles dalművekből két-tőt elevenítettek föl. Az egyik Erkel «Bánk-bán» operája, melynek előadását épen egy, mint «Hunyadi Lászlóst» Wiltné asszony tette lehetővé, ki most Melinda szerepét is betanulta. A kitűnő művésznő nagy hatással énekelte s a kihívások alig akarták véget érni. A másik opera Beethoven «Fidelio»-ja. Ennek czimszerepében Bogvár Vilma asszony lépett föl, kit segédnékesnének ki-vánna visszaszerződésénél, s ki Fidelio szerepében az énekművészek és drámai ábrázolás nagy feladatalival jutott szemközti.

A népszínházban szintén új darabot adtak jan. 26-án. Eredeti operette ez «A fekete hajó», melynek szövegét Rákosi Jenő írta, zenéjét pedig báró Bánffy György, kitől tavaly a kolozsvári nemzeti színházban «A gólyakirály» című operettet adták elő. A közönség nagy érdeklődést tanúsított az új termék iránt, eredeti operette a ritka-ágak közé tartozván; a zeneszerző iránti érdeklődésből pedig a főiri körök siettek magoknak helyet biztosítani a színházban. Az első előadás fölött nem a zene, hanem a szöveg döntött. A zenének sok kellemes része van; nem idegenkedik ugyan egyéb operettek hatásától, a reminiscenzia ismeretes viszhangjai nem ritkán hangzanak föl, de az egész meghallgatni való, s néhány táncszállal csinos benne, sőt némely részek a komolyabb stílus is jól használják. Régi dolog azonban, hogy zenés színművek első előadásánál a szöveg sokott nagy súlyral bírn. Rákosi szövege nem rossz, sőt nem is gyöngye, de sőt tán a legjobb magyar libretto, a mit eddig operette-kísérletekhez írtak, hanem durva és frivol — volt, ugy, hogy az első előadás után a népszínház bizottsága az újra átdolgozást kívánta, s a második előadás csak öt nap mulva, egész új átdolgozás után történhetett meg.

Rákosi a Shakspeare darabját, «Perikles»-t választotta alapul. A régi görög világra vezet, s a do-donai orakulum egy jósálatát igen szabadon variálja. Ez a jósolat az, hogy Mitilene városa nagy szerencsétlenségűtől szabadul meg, ha a királyfi erényben növekedik, és erényes leányt vesz nőül. Ezért a királyfi elzárják a világtól, nehogy valamit megtudjon abból, a mi az erénnyel ellenkezik. De a királyfi kiszökik a világra s most mindaz elébe táru, a mi ellenkezik az erénnyel. Ennek az ellentétnek nyers feltűnésében van az, a mi több a sikanalóságnál. A fekete hajó regéje pedig az benne, hogy Tyrus királyának kis leánykáját a tengeri kalózok elrabbolták, s a királyfi évek óta keresi gyermekét egy hajóval, mely fekete, s melyről a tengermelléket az beszélik, hogy a hol kiköt, ott kimer a fekete halál és elpusztul minden; ha a hajó föl nem cseréli fekete vitorlát fehérrel. Kiköt Mitileneben, de itt föl találja a király leányát, Tharsiát, ki rabzolganak van eladva, küzd az erény nevében, megismerkedik a királyfival, s már-már a jóslat ellenkezőjétől lehet tartani, mikor a fekete hajó megérkezik, a király felismeri leányát és a királyfi és királylány férj és feleség lesznek, a hajó pedig foleszerül vitorlát fehérrel és Mitilene megszabadul a vesztélytől. Az új átdolgozás sokat enyhített a szövegen, s ebben nyert is az elmes libretto. A két főszerepben Pálmai Ilka (a királyfi) és Hegyi Aranka (a királyleány) sok tapost arattak.

Verecsasin festményeit folytonosan nagy közönség nézi. Vasárnap délután, mikor tiz krajczár a belépti díj, mindig tónlagos van. A festményeket nemsokára Moszkvába viszik. Az utóbbi napokban még egy festményt állítottak ki a műcsarnokban. A legnagyobb valamennyi közt, s a nagymögült tünteti föl, a mint Delhiben házi mecetjében imádkozik. E képen a művész a fehér márványépület udvarát, s onnan nyíló csarnokait mutatja meg, s rendkívüli bravourral osztja be a fehér tömegben a fényt, árnyat, távlatot. A mecsot csarnokának hívós homálya, a márvány sajátságos visszénye valóban meglepő. A kép a nagy terebben, épen a

folyosóról nyíló ajtóval szembe van függesztve, s a folyosóról meglepő látványt nyujt, mert az ajtó függőnyei a rámt eltakarván, teljes a család, hogy az ajtón keresztül egy márványcsarnokba látunk.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tudományos akadémia jan. 29-iki összes ülése Eötvös emlékének volt szentelve. Ugyanis febr. 2-ika Eötvös halálának évfordulója, s mint e naphoz legközelebb eső ülésen, Trefort Agost miniszter tartott felolvasást Eötvösnek «A XIX. század uralkodó eszméi» című munkájáról.

Trefort főleg abból a szempontból szólt e munkáról, mert a fiatal nemzedék akkor ismeri már e művet, melyből pedig többet tanulhatna, mint bármely külföldi könyvből. Ismertette ezután a mű keletkezésének történetét. A francia forradalom történetének tervezete s a keresztény civilizáció történetéhez tett tanulmányok szülték meg e munkát, mely épp oly általános becüs, mint a Montesquieu és Toqueville művei. Magán viseli korának jellegét, de épen azért a közvetlenség hatásával is bír. Eötvös három uralkodó eszmét különböztet meg: a szabadságot, egyenlőséget és nemzetiséget. Ha még élne s látna a kommunista és szocialista mozgalmakat, melyek nyjabb időben oly nagy mérveket öltöttek, bizonyban szaporította volna az uralkodó eszmék számát. De ez nem art munkájának. Tévésd volna azt hinni, hogy az Eötvös által fejtegetett elméletek tül vannak haladva; a nemzetiségi harcz folyton tart, a demokratia mozgalom tovább halad azon az uton, mely a szolgátság egyenlőségéhez s nem a szabadság megszilárdításához vezet, a tekintély elve fölelevenült s a junker szellem ma erősebb, mint huszonöt évvel ezelőtt. Nekünk tehát, kik a magyar államiságot fenn akarjuk tartani, még sok szellemi harcra kell készen állanunk, tanulunk kell s ezért sajnós, hogy a fiatal nemzedék nem meltaja kellően báró Eötvös kitűnő művét. A munka tartalmának ismertetése után Trefort azt a kérdést vetette föl: lehetséges és tanácsos volna-e épen a magyar államot e tanok szerint rendezni? Az államtudomány hasonló az orvosi tudományhoz, a gyakorlati életben művészet vagy mesterség a szerint. kinek kezében van. Az államtudomány nem csinál kész receptjét, mely szerint a beteg államokat gyógyítani kell. Eötvös munkája állandó becüs lesz s a jövő nemzedék jobban fogja méltányolni. A harcban, melylyel az új áramlatok; a vallásos eszme, a kommunizmus, állam-szocializmus, stb. fenyegetnek, szellemi fegyverekre lesz szükségünk s azokat báró Eötvös munkájából bőven megszerezhetjük.

Élénk éljenzés fogadta e felolvasást, melyet aztán Fraknoi titkári jelentései követtek. Legelőször az igazgató tanács jelentését olvasta föl a költségöröl és számadásokról. Az akadémia mult évi bevétele 153,205 forint, kiadásai 115,276 forint, a külön kezelt könyvkiadó hivatal jövedelme 11,249 forintot tett ki. Az 1882. év végén az akadémia vagyonának értéke 1,848,867 forintot vagyis 37,929 frittal többlet tett, mint az 1881. év végén. Az 1882. évben az akadémia szoroson tudományos czelokra 72,261 forint fordított. Az 1883. évi költségvetés az akadémiára jövedelmet 120,000 forintban irányozza elő. Kedvezőtlenül szólt a jelentés a könyvkiadó vállalatról, mely hanyatlak; az első ciklusoknál négyezernél több volt az előfizetők, most pedig csak 2700 s a kiadások és a bevételek közti egyensúly megingott. Az akadémia utasította a könyvkiadó bizottságot, hogy az előirányzatot ne terjeszkedjen túl s készítsen javaslatot a vállalat teljeszervezése tárgyában. A hazai első takarékpénztár a Fáy felé háromezer frtos pályadíjat ez idén oly műre kívánja kitüntetni, mely a magyar földbírtok törvényes megvédését fejtesse. — A névtelen mérnök, ki évenként rendszeres beküldi adományát, most is száz forintot küldött. Már közel ezer forintra gyült ez az adomány és pályadíj alapját fogja képezni.

Arany szobrára a földhitelintézetnél jan. 24-ikéig 24,664 frt gyült össze.

Az akadémia ez idei naggyűlésének napjait május 15—20-ikára tűzték ki.

A Kisfaludy-társaság jan. 31-iki ülésén mutatta be Bartalus István zongorán és Láng Filöp éneke mellett azokat a dalokat, melyeket Arany János szerzett, s melyekben a nagy költő oly élénk érzéket mutat a zeneköltészet iránt is. A terem szorongásig megtelt hallgatósággal.

Az ülésen Gyulai Pál elnökölt. Beöthy Zsolt titkár bemutatta Lukács Móricz volt elnök arczképét, melyet a társaság megrendelésére Székely Bertalan festett a Kisfaludy-terem számára. Ezután Szász Károly olvasott fel Schiller-fordításokat részint a maga, részint Vargha Gyula fordításában. A fölolvastott költemények czimzei: «Württembergi Eberhardt gróf» (csatáról), «A dythyramb», «A ti-tok», «A várakozás», «A kezesség». A két első Szász Károly, a többi Vargha Gyula fordította, s minde-nik nagytetszésre talált. (A Szász Károly által fordít-

tott Schiller-költemények egyikét má szämunkban közöljük.) Csiky Gyergely indítványozza, hogy Szász Károly a kötet Schiller-fordítást nyujtsa be a társaságnak kiadás végett, a mit Szász Károly meg is ígért.

Bartalus István részletesen ismertette Arany dalainak történetét. Arany János még kis-ujszallási tanítóskodása alatt tanult meg egy keveset zongorázni. Ezt azonban hamar elfeledte, migmén később gitáron gyakorolta magát. Az 1870 es évek elején társalgás közben Arany felmentette, hogy egykor tudott, s talán most is tudna gitározni. Salamon Ferencz erre rögtön megajándékozta egy gitárral s ő ismét hozzáfogott a zenéhez. Arany alaposan ismerte ezt a hangszeret s akármely népdalt eljátszott rajta. Mikor Bartalus megtudta, hogy Arany dal-költészetét is foglalkozik, rögtön felkereste s fel-kérte, hogy adja át neki szereményeit lemásolás végett. Ez meg is történt s e szereményekből, melyek mindegyike homlokán viseli keletkezésének év-számát, mutatott be Bartalus 9 darabot Láng Filöp meleg énekében, zongora mellett. A dalok szövege részint magától Aranytól, részint Petőfitől van, s a következők: «A tudós macskája», «A szép fenyves katonáról» (Amadétól), «Csillagnak születtem», «Igyunk bizony még egy kicsit», «A kálmánista pap és Csokonay Vitéz Mihály», «A hegedű száraz fája», «A tintás üveg», «Kondorosi csárda mellett» és «A toronyban délet harangoznak». A dalok zajos természetűek. Gyulai Pál a társaság nevében köszönetet mondott Láng Filöpnek szives közreműködésért s az ülést pár percze felüggesztette.

A közönség szétoszlása alatt Vainai Károly föl-kérte Takács Lajosné urat, hogy énekeljen el néhányat e dalokból: hadd hallja a társaság, minők e dalok női hangon. Takácsné asszony engedett a kérésnek, s kitünően szívesen énekelte föl. Csongó hangján megkapó szépen dalolta el a «Csillagnak születtem» és a «Délet harangoznak» nótákat, rendkívül lekötelezve a társaságot s a közönséget azon részét, mely a teremben maradt.

Zárt ülés is volt, melyen a megüresedett két tagsági helyre történtek meg az ajánlatok. Ajánlva vannak: Ábrányi Emil (ajánlja Balázs Sándor), Bartók Lajos (ajánlják Csiky Gyergely és Degré Alajos), Komócsy József (ajánlják Tolnai Lajos, Tóth Lórincz és Vadnai Károly), Ponorí Thewrewk Emil (ajánlja Szász Károly), Vargha Gyula (ajánlja Beöthy Zsolt) és Vértési Arnold (ajánlja Vadnai Károly). A választás febr. 7-én történik.

A történelmi társulatnak e hó első napján érdekes ülése volt. Először is Szilágyi Sándor emlékezett meg a Velenczében elhunyt Mirces Jánosról, ki a társulatnak tiszteleti tagja volt, s melegen méltányolta a történetirodalomnak tett nagybecüs szolgálatait. Utána h. Radvánszky Béla tartott előadást a XVI. és XVII. századbeli magyar lakodalmi szokásokról. Radvánszky a régi magyar családi élet és háztartás adatait kutatja, s most is adatokban igen gazdag korrajzban mutatta be, hogy milyen volt a mult századokban a leánykérés, az eljegyzés, a lakodalom, s mily szokások uralkodtak a nemes családokban. Tanulmánya eleven kép és szokásoknak, s történelmi okiratokban említett személyeket és eseteket sokat hoz föl bizonyossággal. Nagy érzéssel fogadták a tanulságos felolvasást. — Szilágyi Sándor a müncheni Camerarius-gyűjteménynek magyar vonatkozású okiratait ismertetve, illelőleg a 78 kötetes gyűjteményből két kötetet. Ezek Bethlen Gábor és Rákóczy György összeköttetéseire a 30 éves háboru folyamán sok beces adatot fentartottak, melyeket másból feljegyezve nem találnak. — A harmadik értekezés Kandrá Kabostól volt, Szádeczky Lajos olvasta föl, és azt a tévedést deríti ki, mintha a gyakran emlegetett zempléni-zombori fősperesség nem létezett volna; létezett, de ez nem más, mint a zaránd-zsombolyi, melyet később pankotainak neveztek.

A felolvasásokat jelentések követték. Két pályázat határideje most telt le. Az Emich Gusztáv-féle díjra egy munka érkezett «Mátyás király udvara» czim alatt. A Bay Ilona-féle pályadíjra (történeli jellemrajz) két munka érkezett: «Kemény János» és a «Biboros szerzetes» ezmen. A társulat évi bevétele 10,048 frt és 40 darab arany volt; kiadása 6190 frtos 20 arany; mai napon a társulat vagyona 33,600 frt. Végül még a Bay Ilona által ujjában följajánlott 22 darab arany pályadíj ügyben döntötték el a kitűzendő pályakérdést. Verse-nyehetmi történeli alak életrajzával, korrajzzal, s még eddig el nem döntött történeli kérdése fejtegetésével. Határidő a folyó év utolsó napja.

A természetudományi társulat jan. 26-iki ülésén dr. Riny Ármin a világitó köről és festék-ről tartott értekezést.

Világitó köveket már a régiak is ismertek, a keleti mesékben nagy szerepet játszik a sötétben világitó csodakő s Hieropolisban egy szobor fejként képező kő éjjel az egész templomot megvilágitotta. A rómaiak «carbunculus»-nak nevezték a világitó követ. A tizenhetedik században egy Casariól

nevi, csizmadióból lett aranyesimáló mesteresége uton állított elő világitó követ s gazdag ember lett. Mai nap már sok ilyen anyagot ismerünk, de gyakorlati czelokra csak a Balmain-féle bizonyult alkalmasnak. Balmain egy angol czégnak adta el talál-mányát s ez most tömegesen gyártja e «világitó festéket». Az ilyen festékkel bevont tárgy tűndéres fényt áraszt a sötétben, még víz alatt is; bányák, lóporraktárak, víz alatti munkálatok, stb. megvilá-gítására igen alkalmas. Tűzveszélyes helyen e világitó anyag alkalmazása nagyon ajánlható. Az előadó mutatóványokkal kísérte felolvasását nagy közönség hallgatta.

Közgyűlések. Az utóbbi napokban több egye-sület tartotta meg évi közgyűlését.

A nemzeti kaszinóé január 28-án volt Szilávy József elnökele alatt, s nagy érdeklődés közt, mert a választmány több elő intézkedést ajánlott, melyek nem keltektek vizshangot. A közgyűlésen Bossányi László szólt föl az ellen, hogy az évi löfutta-táskorra eddig adott 3000 forint ezer frtra le-szállitassék. Az egész összeget törülni o hajította, de a közgyűlés az ezer forintot megszavazta. A választmány azt is ajánlotta, hogy a kaszinó ezental né bérleljen helyeket a nemzeti és népszínházban, «A közgyűlés ezt nem fogadta el, a bérlets továbbra is megmarad. Az újonnan belépő tagokra nézve a beiratási díjat 200 forintra emelték föl. Liphai Béla báró indítványozta, hogy a képzőművészeti czelokra az alapszabályokban előirányzott 1000 frt ne csak akkor adassék ki, mint a választmány indít-ványozza: ha az év végén fölöleg marad, hanem minden körülmények között. A többség a választ-mány javaslatához csatlakozott. A költségvetés rész-letes tárgyalása vasárnapi halasztástól el. A Szé-chenyi-lakoma napjúl február 11-ét tűzték ki s az alkalmi beszéd tartására Somssich Pál kértek fel. A budapesti tanitók segély-egyletének közgyűlésén Zichy Antal elnökölt. Az egyleti tagok száma 372. Az egylet vagyona 15,277 frtra rag. Kölcsonókra megszavaztak a mult évben 7645 frtot, segélyekre 89 frtot. Az egylet temetkezési alapjának tőkéje 759 frt. A temetkezési tagdíjat a közgyűlés 50 krajczárra leshálította, s a néptanítók országos árva-házára 100 frtot, a gyórmegyei árvi-károsult néptanítókat segé-lyezésére pedig 25 frtot szavazott meg. A gyűlés al-néköké Heinrich István, pénztárnokká Schmid Albin, titkárrá Lakits Vendelt választotta.

A budapesti orvosi kör mult évi működését vá-zoló titkári jelentés szerint az egyesület a közegész-ség ügyében szakszerű befolyását mindenkor siker-rel érvényesítette. Az egészségügyet az iskolákban való tanitása érdekében emlékiratot szerkesztett s azt a vallás-és közoktatásiügyi miniszternek át-nyújtotta, mire a miniszter rendeleti uton intézke-dett, hogy az egészségügy szakszerűleg által adassék elő a papnöveldekben, tanítóképződekben, sőt egy-temünk jogi karánál is. A betegségyező és temet-kezési egylet tárgyaiban szerkesztett emlékirata a belügyminisztert erleldete, hogy az ilyenm egy-letek szigoru hatósági felügyelet alá helyezendők. A fővárosi lakáviszonyok káros hatásának tanul-mányozására bizottságot küldött ki s a szünidei gyer-mektelepeken bizottság mozgalmat kezdeményezett. Az orvosi kör segélyegylete jelenleg 758 taggal bír s vagyona 13,911 frt. A lefolyt évben segélyezésre fordított 350 frt. Elnök dr. Barbás József, alelnök dr. Kurtz Gusztáv, gazda dr. Glüek Ignác és titkárr dr. Jurkiny Emil lett.

Uj egyletek. Országos kaszinó című egyesület alakult a fővárosban; czélja: a magyar társadalom művelt osztályainak érintkezési központot nyujtani, mely az igényeknek megfelelő társas szórakozásokon felül közhasznú czelok és eszmecerék előmozdítá-sára szolgáljon s a közös érdekek érvényesítésére az összetartás érzetét kifejtesse. Különösen feladatúl tűzi ki a kör hazafias közművelődési és szépmű-vészeti czelokát viszonyaihoz mérten anyagilag és erkölcsileg támogatni és előmozdítani. Az alakuló gyűlésen gr. Zichy Jend elnökölt. Az alapszabályok tárgyalásánál a testület czimét illelőleg volt hosszas vita; ajánlották az uri klub, budapesti klub, gentry klub, magyar kör stb. czimeket, migmén az «ország-os kaszinó» czimet fogadták el. Végül megalaki-tották a választmányt, és a három tagból álló (gr. Zichy Jend, Reviczky Ámbro, dr. Verkerle Sándor) igazgatóságát. A tagok évenként 40 forintot fizetnek.

A magyar heraldikai társaság alapszabályait a belügyminiszterium helyben hagyta, s az alakuló közgyűlés e hó 11-én lesz a Kisfaludy-teremben. A kik még belépni kívánnak, báró Radvánszky Béla ideiglenes elnököl (József-utca, gr. Károlyi-ház), Szilágyi Sándor egyetemi könyvtárigazgatónál és dr. Fejérváry László ideiglenes titkárnál (mu-nezumi könyvtár) jelentkezhetnek.

Mi UJSÁG? Az ezeréves jubileum ügyében tanácskozás volt az irók és művészek társaságában. B. Kaas Ivor, a «P. Napló» fődolgozó társaságba e módo-kat, a melyek szerint a honfoglalás nagy emléke ün-neplendő volna. Felsorolta az eddigi tervekét, s ő maga azt indítványozta, hogy minden megye ala-kítson bizottságot s örökítse meg az öt legközelebbről érdeklő történelmi nevezetességeket, az akadé-mia, Kisfaludy-társaság pedig irodalmi művekkel járuljon az ünnepelehez. Indítványozta végül, hogy a megyékhez kóriratot intézzenek az eszme föl-karolására. Pesty Frigyes fölemlítte ezután, hogy az akadémia hozzá fog járulni az ünnepelehez; tudó-sá szerint a főpápság az idei szent István napon szándékozik kifejezést adni a nagy király iránti ke-gyeletének. Az értekezet kimondta, hogy pártolja Kaas indítványát, de tárgyalását alkalmas időre halasztja.

A szabadság szobra helyéül a sóvárosi mér-nők hivatal három helyet jelölt ki. Egyik volna a tervezett országház elött, a Margit-híd felé eső Dunaparton, vagy az országház mögötti úras terü-len; a harmadik, a hol most a Rókus-kórház áll, melyet lebontanak s parkot ültenek helyére. A szobor-bizottság azonban a város közepét, a Gizella-tért és a Deák-tért jelölte ki a szobor vagy oszlop he-lyéül s ezenkívül a sugárat, a hosszú szép utvonat központját, az oktagon-tért, a hová valóban legjobban ille-nék egy impozáns szép emlékmű. A bizottság meg-állapította az emlékre hirdetendő pályázat fel-tételeit. Csak magyar művész pályázhat, nyiltan, vagy jeléggel. Hogy oszlop vagy szobor legyen-e az emlékmű, azt a művészekre bízzák. A három leg-jobb pályamű egyenként ezer forint jutalomban részesül.

A Pátfői-szobor bizottsága elvégezve föla-datát, megállapította véglegesen a számadásokat, s intézkedett a megmaradt pénz hová fordításáról. Huszár Adolf szobrásznak még utolag ezer forintot szavaztak meg; Reményi Károlynak hosszas gyöze-működéséért 500 frtot. Még fennmaradt 2275 frt s gr. Károlyi István elnököl 125 frt. Erre nézve a bizottság a következőket határozta: ezer forint ala-pítványt tesz a magyar irók segélyegyleténél e zime-n: «Petőfi-alapítvány, a szoborbizottság által.» ötszáz forintot ad a segesvári Petőfi-emlékre, szintén ötszáz forintot az Arany-szoborra, kétszázötvenet a sárosi magyar egylet czéljaira Bányó József kezéhez, százötvenet pedig az Izsó Miklós sírrelékre.

Az Arany-szobor javára az akadémia kebelé-ben alakult bizottság gyűjtésének eredményekéj jan. 21—27-ig a magyar földhitelintézetnél befolyt 1199 frt 55 kr.; hozzázva ehhez a már megelőzőleg gyű-jtött 23,463 frt 75 krt, az eddigi gyűjtés eredménye 24,663 frt 30 kr.

A budapesti egyetemről. Dr. Petecz Ottó, a felsőbb mennyiségtan nyilvános rendes és a csilla-gászat helyettes tanára fötanodának, ki több mint négy évtizeden át kitünően szolgált e minőségben a hazai tudományosság, közlelebből nyugalomba lép és tantárgyait helyettesi tanári minőségben. dr. Scholz Ágoston egyetemi magántanár veszi át. — Az elhunyt dr. Greguss Ágost megüregült tanszé-kén jelenleg dr. Beöthy Zsolt adja elő a szépmészetet helyettesi minőségben.

Daudet Gambettáról. Daudet Alfonz híres re-gényéről, «Numa Roumestan»-ról, az volt a véle-mény, hogy annak hőseben az iró Gambettát vá-lasztotta mintaképül. A könyvnyelvi, lelkiismeretben Numa Roumestan azonban nem valami hízlegzőn je-lenmző rajz volna Gambettáról. Halála alkalmából egy francia lap ismét fölemlítette ezt, mire Daudet következő nyilatkozattal válaszolt:

«Uram! Több ízben tiltakoztam már s tiltako-zom most is, midőn messze van tőlünk. Az én kép-zetelemben sohasem hasonlított Numa Roumestan Gambettához. Csak fajuk vonása közelek, melyek-től magam sem vagyok ment. (Arra czéloz, hogy Gambetta is Jéli vidékről származott.) Mert annak az apsi bábnak semmi sem volt az agyában és nagy-gon kevés a szivében. Az a Gambetta, a kit én ism-ertem, épen az ellenkezője volt.»

A tél Olaszországban. Mig nálunk feltűnőleg enyhe a tél, addig Olaszország déli részén szokat-lan téli napok voltak még január végén is. Napolyban ujjnyi vastagságu jég fagyott a vizeken s ugyancs-ak kívánkozott a lakosok kimerence után, de nincs. A közel Sorrento kertjeinek narancs- és ezit-romfái s a sziklákban a fuge-kaktusok s aloék nagy részben elfagytak s a Vezu ugyancsak furesán veszi ki magát szokatlan hókecskjában.

A Vénus csillag a hold mögött. A Vénus bolygó e hó 4 én kora reggel a hold mögé jut, s egy óráig lesz eltakarva. E jelenség csak ritkán fordul elő. A holdból február 4-én reggel, utolsó negyedé-ben, csak egy vékony holdszál maradt megvilágitva; mig tányérjának nagyobb része homályban áll, mindazáltal szabad szemmel látható. A hold fejtötte idején, a mi reggeli 4 óra 53 perczkor következik be, a Vénus már a hold tányérja mögött lesz. Ót óra 56 percz és 42 másodperczkor reggel szabad szemmel is látható lesz, a mint a fényesen ragyogó Vénus hír-teleen újra előbukkan a hold halvány korongja mö-gül. Hogy ha a hold tányérját, mint az óra lapját felosztva képzelpük, egy a Vénus az óralap I. és II. számai között lép ki. A Vénus ez ujjab átvonulási-nak megfigyelve sokkal csekélyebb jelentőségű a csillagászokra nézve, mint volt a nap előtti át-vonulása.

A Jogtudományi Közlöny. február 4-iki (5-ik) száma következő tartalommal jelent meg: Észrevételek a magyar bünvádi eljárás tervezetéről. Dr. Barna Ignác keresked. akad. tanártól és dr. Sisk Sándor budapesti ügyvédtől. — Még egyszer hittelek-könyveink s azok vezetéséről. Devány Henrik igaz-ságyúi miniszteri tanácsostól. Törvénykezési Szemle: Jogi esetek a gyakorlat teréről. V. I. ügyvédtől. — A bírói illetéségi kérdéshez. Tóth Gyápar selmezi ügyvédtől. — Nyilt kérdés. Perceny Sándor váádi ügyvédtől. — Kulánfők.

MELLEKLET: Curiat határozatok. — Javaslat a jövőbeli bímtető eljárás egyöntetűség és ideiglenes szabályozása tárgyában. Székely József kir. táblai bíró-tól. — Kivonat a Budapesti Közlönyből.

Lapunk azon t. előfizetőit, kiknek előfizetése január hó végével lejárt, fölkerjük az előfizetés mel-ébbi megújítására, nehogy a lap küldésében fenn-akadás álljon be. Az előfizetés most legczélszerűbben márczius hó végeig eszközölhető, m intűn az évnegyede lapoknak mindig egy-egy ugyszólóval önálló részre fejeztetik be, s ugyanaz okból az évnegyedek végén a kiadó-hivatal a lapokhoz mindig postautalványt is mellékel, a melyekben az előfizetés megújítása eszközölhető.

Előfizetés feltételeink február elejétől márczius végeig, azaz két hóra: A Vasárnapi Ujság 1 frt 34 kr. A Vasárnapi Ujság a «Világkrónika»-val együtt 1 » 68 » A Vasárnapi Ujság és Politika Ujdo-nások a «Világkrónika»-val együtt. 2 » 34 »

HALÁLOZÁSOK.

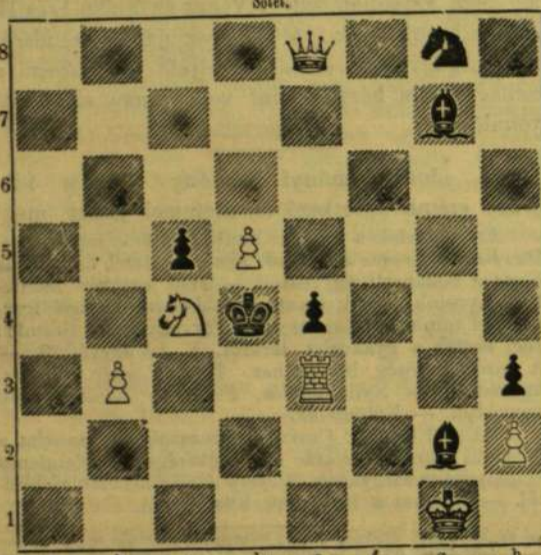
Elhunytak a közlebbi napok alatt: Csmy Pé-ter, győri székesegyházi tiszteletbeli kanonok, ki-érdemült esperes és mosony-szentjánosi plébános, tudományosan képzett, kitünő jellemű, derék hazafi, kit papársai és hívei egyaránt becsülete, 74 éves korában, Szent-Jánoson. — BAÁN JOZSEF, czimzetes prépost és orkanonok, tudományos férfi, 62 éves korában, Pécsen. — KÁLDY JOZSEF, Sopron megye egykori alispánja, 87 éves korában, Tompalházan. — GÖRGÖZ GUSZTÁV, e híres szepesmegyei családnak legidősebb tagja, 67 éves korában, Görgön, hová a temetésre Görgő Arthúr, a honvédség egykori fő-vezére is elutazott Budapestről. — SZAKMÁRY SAMUEL, miniszteri tanácsos, Nagybánya bányakerületi igaz-gatóságának nyng. elnöke, 74 éves korában, Kolozs-várt. — BÁRÓ GERVÁT ADOLF, 65 éves, Pécsen. — ZUBÁNOVIC SZIDON, a szegedi szerb hitközség lelké-sze, 38 éves korában; ugyanott WALDMÜLLER GYÖRGY, 80 éves polgár. — GEREVICS TERESZ, az ungvári káptalan volt ügyvéde, 43 éves korában, Ilosván. — BÁNHIDY LÁSZLÓ, kincstári ispán, 73 éves korában, Glogovácson. — KAUSZAY KÁROLY, 71 éves korában, Nyiregyházan; ugyanott JESZŐS GUSZTÁV, hivatal-nok, 52 éves korában. — SZIEBER PÁL, nyng. vasuti mérnök, Aradon. — MILÁDOVICSI MIHÁLY, 43 éves korában, Vingsán. — BALÁZS SÁNDOR, mérnök, ki a sóvárosi mérnöki hivatalban volt alkalmazva.

Ozv. földéki NAYAI MIHÁLY né szül. Gspann Jozefa, 82 éves korában, kinek haláláról a Návcy-család tizenhét tagja adta ki a gyászjelentést, s kinek holttestét a sóvárosból a földéki családi sír-boltba szállították. — ÖZV. MRSZOLY LAJOS né szül. Sárközy Rozália, 62 éves korában, Sümegen. — ÖZV. SZLUSHA GYÖRGY né szül. Pothó Teréz, 70 éves korában, Szombathelyen. — ÖZV. MALENITZA MR-LŐSSÉ szül. Darvai Anna, 84 éves korában, Nagy-Gájon. — WASSABAL ANTALNE szül. Klatica Karolina, es. k. nyugalmazott ajezdesnéje, 79 éves korában, Nagy-Enyeden. — ÖZV. KOVÁTS ÁGOSTONSÉ szül. Seégner Teréz, 52 éves korában, Budapestben. — STEININGER APRÁDNE szül. Voszler Mária, 55 éves korában, Szombathelyen. — ÖZV. BARABÁST JÓZSEFNÉ szül. Baráth Johanna, 75 éves korában, Mindszent-en. — EREMITTS PÉTERNE szül. Ruzsítay Szofia, Nagy-Kikindán. — LIKL IMMA, Liki János takarékpénztári ügyvéd leánya, 30 éves korában, Pécsen.

Tonhauser Ignác né szül. Herczog Irma, 24 éves korában, Szolnokon. — Vaisz Lajosné szül. Szóják Berta a „Temesvári Zeitung” szerkesztőjének fiatal neje. — Gauner Jakabné, művelt, jótékony szellemű nő, 36 éves korában, Ó-Kanizsán. — Lázár Jánosné szül. Reich Lujza, 50 éves korában, Budapestben.

SAKKJÁTÉK.

1208-ik számú feladvány. Gévez Károlytól (Sárospatakon). Sztá.

Világos indul s a negyedik lépésre mattot mond.

Az 1203. sz. feladvány megfejtése.

Ehzenen M-tól Megfejtés. Sztá.

- 1. Fb2-g1 g4-g3 (a)
2. Bf2-f8 a5-a4
3. Fb3-f7 k. t. sz.
4. Ff7-d5 matt.

Helyesen fejtették meg: Veszprémben Fülöp József. Nagy-Dobronyban Németh Péter. Budapestben K. J. és F. H., Andorfi Sándor. A pesti sakk-kör.

A pesti sakk-kör f. é. január 28-án tartotta rendszer évi közgyűlést a kör helyiségében. A folyó ügyek letergyálása után Dr. Jakobi Samu választmányi tag indítványára a közgyűlés egyhangúlag elhatározta, hogy a kör az 1885. évi országos kiállítás alkalmából nemzetközi sakk-tornát rendez s az előmunkálat megterelése végrehojtó bizottságot küldött ki. A múlt évi tisztviselő kar és választmány újabb megválasztatott.

SZERKESZTŐI MONDANIVALÓ.

S. F. Épen mert előtünk, itéletünkben nem a ki, hanem a mi a döntő, kell a beküldött két költeményt ismét mellőznünk, amár az előbbiek képest haladást véltünk észrevenni bennük. Más szerkesztőségi eljárás nekünk irányadó nem lehet, sem azért, a mit más tesz, felelősséget nem vállalhatunk. Feridóddin Attar. Sorba vesszük. Mikor kerülhet rá? meg nem mondhatjuk. Der Schatzgräber (Goethe). Furcsa logika az ilyen: tudván, hogy más már szebben és jobban is lefordította e költeményt, törekvésem oda irányult, hogy az eszmét hűn visszaadva, azt, ha némileg eltűnt alakban is, lefordítsam. Ha igaz, hogy más már szebben is, jobban is lefordította, minék — kivált az eredetétől eltűnt alakban, — gyöngébben újra lefordítani? Egyébiránt mondhatjuk, hogy az eszme (helyesebben a tartalom) sincs hűn visszaadva. L. Gy. Mindkettőben van egy kis eszmei tartalom, nem formai csín; de egyikből sem elég. A kolddu panaszai nagyon is hosszú parafraízis, melyből egy pár jobb részlet válik ki. A közéletesség mértékét azonban nem űtik meg. Kritikán alul. Január 24-ken este. — Jégvirágok. (Ki látott valaha így kimondhatatlan hangtorlatot: hasonltnám!)

Table with columns: Nap, Káltholikus és protestans, Görög-Orosz, Izraelita. Lists names and dates for various religious events.

Tartalom.

Szöveg: Doré Gusztáv. — Württembergi Eberhard gróf. Csata lal. (Schiller költeménye). Swiss Károlytól. — A Ludas, Vértó, meg Radenovác. (Kirándulási emlékek) Vajda Janostól. — A lány dala. (Rómán népdal az Avasból.) Ember Györgytől. — A kinek nincs képzelt tehetség. Elbeszélés. Angolból. Csurgótól. — Híró malaczból is lehet elefánt. Idyll. Kisérlet. — Egyeleg. — Napoleon herceg elfogatása. — Krapotkin herceg és az anarkhisták póre Lyonban. — Farsangi látogatás Velenczében. — Az orodi öt halom. — Irodalom és művészet. — Közintézetek és egyletek. — Mi újság? — Halálozások. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti napár.

Felölös szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Egyetem-tér 6. szám.)

Fekete Satin merveilleux (egész selyem), 1 frt 15 kr. méterje, egész 8 frt 30 krajczárig (16 különb. minős.) szállít egye öltönyökre és egész végben vám-entenesen a házhöz Henneberg G. (kir. udv. szállító) selyemgyári raktára, Zürichben. Minták posta fordultával. Levéljdi a Schweizba 10 kr.

Advertisement for 'Hald! Lásd! Csodáld!' featuring 'Csodáld! Csodáld!' and 'inga-óra' watches. Text describes the watches' features and availability.

Advertisement for 'FORTI féle sebtapasz' (FORTI brand adhesive plaster) by Török József, a pharmacist. Includes details about the product and the pharmacy's location.

Advertisement for 'Kérem! Figyeljünk!' (Attention!) featuring 'Kendő és szövétáru gyári raktáromat feladni' (Woolen goods factory warehouse for sale) and 'téli nagy kendőből csak 1 frtért.' (Winter heavy woolen goods for 1 forint).

Advertisement for 'MAGYAR KERTÉSZKÖNYV' (Hungarian Gardening Book) by Farkas Mihály. Describes the book's content on horticulture and gardening.

Advertisement for 'Pserhofer J.-féle' (Pserhofer J. type) medicine, highlighting its effectiveness for various ailments.

Advertisement for 'Amerikai köztvény-kenőcs' (American ointment) and other medicinal products by Pserhofer J. Lists various ailments treated by the ointment.

Advertisement for 'SZÁSZ KÁROLY KISEBB KÖLTEMÉNYEI' (Smaller Works of Szász Károly) and 'TOMPA MIHÁLY VIRÁGRÉGÉK' (Tompa Mihály Flower Songs).

Advertisement for 'Találmányok könyve' (Book of Discoveries) by Freckay János. Describes the book's content on various inventions and scientific discoveries.

